

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA APLIKOVANÉ GEOINFORMATIKY A
ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ

Scénáře rozvoje města Šumperk

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. arch. Tomáš Peltan
Bakalantka: Dominika Kallerová

2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Dominika Kallerová

Územní plánování

Název práce

Scénáře rozvoje města Šumperk

Název anglicky

Development scenarios of the town Šumperk

Cíle práce

Cílem práce je prozkoumání možných budoucností města Šumperk a formulace doporučení pro jeho plánování.

Metodika

Rešerše se zaměří na metodu tvorby scénářů a na problematiku rozvoje obdobných měst.

Analytická část se bude skládat z tématicky členěné vnitřní analýzy, z vnější analýzy a ze syntézy s využitím SWOT analýzy. Výstupem analytické části bude identifikace hlavních klíčových faktorů a hybných sil.

V návrhové části budou vytvořeny explorační scénáře založené na kombinacích možných budoucích stavů zvolených vnějších faktorů. Scénáře budou vyhodnoceny a na jejich základě budou formulována doporučení pro plánování města.

Doporučený rozsah práce

minimálně 30 stran textu, mapy, kartogramy, grafy, fotodokumentace

Klíčová slova

Šumperk, scénáře rozvoje, prostorové plánování

Doporučené zdroje informací

- BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D., 2011. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. Vyd. 2., přeprac. a rozš. Praha: Karolinum, 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.
- GEHL, J., 2012, Města pro lidi. České vyd. Brno: Nadace Partnerství, 261 s. ISBN 978-80-260-2080-6.
- HALL, P., FALK, N., 2014. Good cities, better lives: how Europe discovered the lost art of urbanism. 1st ed. Abigdon, Oxon: Routledge, 346 s. ISBN 9780415840217.
- KNOX, P. L., MAYER, H., 2013. Small town sustainability: economic, social, and environmental innovation. 2nd ed., rev. and expanded. Basel: Birkhäuser, 208 s. ISBN 978-3-03821-251-5.
- MAIER, K. 2012. Udržitelný rozvoj území. 1. vyd. Praha: Grada, 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. arch. Tomáš Peltan

Garantující pracoviště

Katedra aplikované geoinformatiky a územního plánování

Elektronicky schváleno dne 29. 3. 2016

doc. Ing. Petra Šímová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 3. 2016

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 08. 04. 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucího mé práce Ing. arch. Tomášem Peltanem, a že jsem uvedla všechny literární prameny, ze kterých jsem čerpala.

V Praze 12. 4. 2016

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. arch. Tomášovi Peltanovi za jeho odborné rady, připomínky, náměty, trpělivost a především za jeho čas obětovaný konzultacím mé bakalářské práce.

V Praze 12. 4. 2016

ABSTRAKT

Práce je zaměřena na možné budoucnosti průmyslového města Šumperk, které se nyní potýká hlavně s problémem odlivu mladé generace a s tím spojeným nedostatkem kvalifikované pracovní síly. Výsledkem práce je zhotovení několika variant budoucností formou exploračních scénářů rozvoje.

Pomocí tematických analýz zaměřených na strukturu a charakter města byly identifikovány hybné síly, které ovlivňují nebo by mohly mít v budoucnu velký vliv na město. Tyto hybné síly jsou v případě této práce automatizace a návrat rodáků.

Explorační scénáře rozvoje mohou posloužit jako podklad při zhotovování strategického plánu pro město Šumperk, nebo výsledky těchto scénářů mohou být inspirativní pro podobná průmyslová města, pro která je také charakteristický odchod mladých lidí, či nedostatek kvalifikované pracovní síly.

Scénáře rozvoje ukazují potřebu vytvoření takových podmínek a opatření, která mohou vést k pozitivnímu vývoji města. Díky těmto scénářům získáme představu o tom, v jakém stavu bude struktura města Šumperka za několik let, čímž můžeme snížit dopady hrozeb, či využít příležitostí, které se městu nabízí.

KLÍČOVÁ SLOVA

scénáře rozvoje, město Šumperk, prognózy, strategické plánování, budoucnost

ABSTRACT

Thesis is focused on the future possibilities of industrial town Šumperk. The main problem of this town is the departure of young generation which causes the lack of qualified workforce. The result of the thesis is making some future variants. They are made by exploratory development scenarios. According the thematic analysis focused on structure and character of the town we identified the driving powers which might affect the town in its future. In this case the driving powers are the automation and return of the natives. The exploratory scenarios can make an important part for making strategic plan for town Šumperk. These results can be inspirational for the similar industrial towns where is the same problem with lack of the qualified workforce. There is a need to create conditions and measures which can lead to positive development. It helps to imagine the town structure after a few years so we can reduce the impact of threats or use the offered opportunities.

KEY WORDS

development scenarios, Šumperk city, forecasts, strategic planning, future

Obsah

I. ÚVOD	10
II. CÍL.....	11
III. METODIKA	12
IV. TEORETICKÁ ČÁST.....	14
LITERÁRNÍ REŠERŠE	14
4.1 Scénáře rozvoje.....	14
4.2 Původ scénářů.....	14
4.3 Typy scénářů	14
4.4 Příprava pro psaní scénářů rozvoje	15
4.5 Proces tvorby exploračních scénářů	17
V. ANALYTICKÁ ČÁST	19
5.1 ŠIRŠÍ VZTAHY.....	19
5.1.1 Obecné informace širších vztahů města Šumperk	19
5.1.2 Širší vztahy z hlediska dopravy.....	19
5.1.3 Širší vztahy z hlediska občanské vybavenosti	20
5.1.4 Širší vztahy z hlediska zdravotnictví	20
5.1.5 Širší vztahy z hlediska školství	21
5.1.6 Širší krajinné vztahy	21
Malá SWOT analýza.....	21
5.2 HISTORICKÁ ANALÝZA	22
13. století.....	22
14. století.....	22
15. století.....	22
16. století.....	22
17. století.....	23
18. století.....	23
19. století.....	23
20. století.....	24
21. století.....	24
5.3 PROSTOROVÁ ANALÝZA PODLE LYNCHÉ (2004).....	24
5.3.1 Významné prvky.....	24
5.3.2 Uzly	25
5.3.3 Cesty	25
5.3.4 Oblasti	25
5.4 SOCIODEMOGRAFICKÁ ANALÝZA.....	25

5.4.1 Město Šumperk.....	25
5.4.2 Počet obyvatel	26
5.4.3 Porodnost a úmrtnost.....	26
5.4.4 Složení obyvatelstva podle věku	27
5.4.5 Vzdělanostní struktura obyvatelstva.....	29
5.4.6 Intenzita vyjížďkových proudů z okolních obcí do města Šumperk.....	30
Malá SWOT analýza	31
5.5 EKONOMICKÁ ANALÝZA.....	31
5.5.1 Za největší zaměstnavatele se v Šumperku považují:.....	32
5.5.2 Podrobný popis prosperujících firem v Šumperku:	33
5.5.3 Ekonomická aktivita obyvatel města Šumperk	34
5.5.4 Trh práce	35
5.5.5 Rozpočet města.....	35
Malá SWOT analýza	38
5.6 POLITICKÁ ANALÝZA	38
5.6.1 Výsledky posledních voleb.....	38
5.6.2 Regionální partnerství a partnerská města.....	40
Malá SWOT analýza	41
5.7 PŘÍRODNÍ ANALÝZA	41
5.7.1 Příroda ve městě a jeho okolí	41
5.7.2 Veřejná zeleň.....	42
5.7.3 Lesy.....	42
Malá SWOT analýza	42
5.8 FUNKČNÍ ANALÝZA.....	43
5.8.1 Majetkoprávní vztahy u průmyslových rozvojových ploch.....	43
5.9 ANALÝZA ZÁMĚRŮ.....	44
5.9.1 Plochy pro bydlení	44
5.9.2 Plochy specifické a plochy pro výrobu.....	45
5.9.3 Plochy pro zeleň a krajinné plochy	45
5.9.4 Plochy pro občanskou vybavenost.....	45
5.9.5 Zamítnuté záměry	45
Malá SWOT analýza	46
5.10 VNĚJŠÍ ANALÝZA - PEST ANALÝZA.....	46
5.10.1 Politicko – legislativní vlivy	46
5.10.2 Ekonomické vlivy	47
5.10.3 Sociálně-kulturní vlivy	47

5.10.4 Technologické vlivy.....	50
Malá SWOT analýza.....	51
5.11 ZÁVĚREČNÁ SWOT ANALÝZA.....	51
Silné stránky.....	51
Slabé stránky.....	52
Příležitosti.....	52
Ohrožení.....	53
VI. SCÉNÁŘE.....	55
Výsledky.....	63
VII. DISKUZE.....	65
VIII. ZÁVĚR.....	67
IX. PŘEHLED LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	68
Seznam obrázků a tabulek.....	71

I. ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá strategickým rozvojem města Šumperk, konkrétněji jeho možnými scénáři rozvoje. Toto téma jsem si zvolila z toho důvodu, že Šumperk je mé rodné město a přesto, že nyní žiji v Praze, stále se do něj ráda vracím.

Rozvoj města Šumperk je v posledních několika letech výraznější, než tomu bylo v minulosti. Vzniklo zde významné nákupní středisko, realizovaly se projekty na výstavbu nových obytných okrsků a celkově se město snaží o zlepšení podmínek pro život obyvatel.

Je potřeba však i zmínit negativní stránky tohoto města. Mezi ně patří poměrně nedostatečná nabídka práce, zhoršená kvalita ovzduší, neochota soukromníků poskytnout své plochy pro rozvoj, či zvyšující se migrace mladých lidí do jiných měst.

Dalším negativním faktorem je nedostatek kvalifikované pracovní síly ve městě. Velkou hrozbou pro město Šumperk je také automatizace, která pokud zde proběhne rychle, navýší se zde počet nezaměstnaných.

Město Šumperk se nachází v Olomouckém kraji, který je obecně řazen mezi kraje s velkou nezaměstnaností a s nedostatečným počtem pracovních nabídek. S cca 27 tisíci obyvateli je řazen, jako čtvrté největší město z tohoto kraje (hned po městech Olomouc, Prostějov a Přerov). Jakožto město Olomouckého kraje se může pyšnit neoficiálním statusem „Brány Jeseníků“.

Šumperk nese titul obce s rozšířenou působností a spadá pod něj 36 obcí se zhruba 70 tisíci obyvateli.

Z hlediska členění na katastrální území je Šumperk rozdělen na Šumperk, Horní Temenici a Dolní Temenici.

II. CÍL

Cílem mé bakalářské práce je zmapovat možné budoucnosti města Šumperk metodou exploračních scénářů rozvoje. Součástí toho je přibližně zjistit, jak vnitřní struktura města bude fungovat v budoucnosti, a jak by mohl být vývoj ovlivněn urbanistickou strukturou.

Na základě zjištěných faktů bude mým cílem vypracovat takové scénáře rozvoje, které jsou z mého pohledu nejpravděpodobnější a budou navazovat na aktuální stav, ve kterém se Šumperk nachází. Ve scénářích rozvoje rozšířím úvahy o budoucnosti a minimalizuji překvapení. V závěru doporučím takové kroky pro plánování města, které povedou k jeho pozitivnímu vývoji.

III. METODIKA

V první řadě bude vypracována literární rešerše, která se zaměří na popis a vysvětlení jednotlivých kroků a vymezení pojmů v procesu Strategického rozvoje měst a psaní kvalitních scénářů. Dále zde bude popsána problematika scénářů spolu s jejich dělením a ostatními náležitostmi. Při vysvětlování problematiky scénářů rozvoje se spíše zaměřím na proces tvorby exploračních scénářů rozvoje. Důvodem je má vlastní práce, která bude zařazena do tohoto typu scénáře rozvoje. Součástí literární rešerše je také pohled na Strategické plánování z hlediska právní legislativy.

V analytické části budou pro řešené město zpracovány jednotlivé analýzy, které mi osvětlí aktuální situaci ve městě. Součástí dílčích analýz budou i rešerše jednotlivých pojmů, které zde budou použity.

Budou zhotoveny analýzy:

- Analýza širších vztahů – vlastní zpracování na základě existujících podkladů s širšími vztahy a mapového podkladu města Šumperk
- Historická analýza – na základě rešerše z literatury bude zhotoven přehled historie v Šumperku od samého počátku založení města
- Prostorová analýza podle LYNCHOVA (2004) dělení prostoru – na základě rešerše z literatury, mapového podkladu města Šumperk a sesbíraných dat in verb
- Sociodemografická analýza – vlastní zpracování dat z Českého statistického úřadu
- Ekonomická analýza – rozbohem oficiálních rozpočtů města a údajů o největších firmách ve městě a vlastního zpracování těchto údajů
- Politická analýza – rozbohem výsledků voleb a volebních programů vítězných stran a vlastního zpracování
- Přírodní analýza – vlastní zpracování na základě existujících podkladů (územní plán, územní systém ekologické stability) a mapového podkladu města Šumperk
- Funkční analýza – pomocí vlastního zpracování na základě informací z městského úřadu in verb a mapového podkladu města Šumperk
- Analýza záměrů – vlastním zpracováním na základě existujících analýz a rozborů a mapového podkladu města Šumperk

Součástí některých tematických analýz bude identifikace příležitostí a hrozeb pomocí malé SWOT analýzy.

Před závěrečnou SWOT analýzou bude vypracována vnější analýza (PEST), kde budou identifikovány příležitosti a hrozby, které nebyly součástí menších SWOT analýz.

- Vnější analýza (PEST) – analýza politicko-právního, ekonomického, sociálně-kulturního a technologického prostředí. Pomocí studií literatury, která se zabývá vnějšími silami, jsem si zhotovila výčet faktorů, které dle mého názoru působí nebo by do budoucna mohly působit na město Šumperk.

ZÁVĚREČNÁ SWOT ANALÝZA

Ze SWOT analýzy budou vybrány tzv. hybné síly, které jsou významné pro budoucí vývoj města. U těchto hybných sil musí být také vyvážená pravděpodobnost, jestli nastanou, abychom snížili co nejvíce nejistotu ohledně možných budoucností. Rozbor jednotlivých hybných sil a jejich vliv na klíčové faktory bude základem pro vytvoření scénářů.

IV. TEORETICKÁ ČÁST

LITERÁRNÍ REŠERŠE

4.1 Scénáře rozvoje

Scénáře rozvoje spadají do prognostické metody, která nám pomáhá studovat budoucnost a předpovědět její možné alternativy. Podle Friče a Veselého (2010), jsou scénáře rozvoje nejčastěji používanou metodou k popsání a vyprávění příběhů o možných a dost často velmi odlišných budoucnostech. Godet (2006) scénář definuje jako popis budoucí situace a možných událostí, které umožňují posun ze současnosti do budoucna. Podle Mietznera a Regera (2004) by měly scénáře poskytnout stratégům různé možné budoucnosti nikoliv prognózy. Scénáře mohou ve většině případů pro plánování budoucnosti měst sloužit jako podklad pro strategické plánování.

4.2 Původ scénářů

Vznik metody psaní scénářů se datuje od druhé světové války, když si pracovníci U. S. Air Force snažili představit, co jejich protivníci učiní, a pomocí scénářů se snažili připravit na různé alternativy. (Frič, Veselý, 2010).

V nadcházejících letech se scénáře hojně využívaly jak v soukromé, tak i ve veřejné sféře. Byly to vstupní podklady pro strategické plánování, čímž jsou v podstatě dodnes. Nyní jsou scénáře rozvoje v některých případech nedílnou součástí strategického plánování. Nastíní nám směr, kterým se město nejpravděpodobněji bude ubírat. Proto, aby města nesměřovala spíše ke svým zánikům či úpadkům, slouží obor strategické plánování. Strategické plánování představuje systematické řízení jakékoliv organizace, podniku, obce či regionu. Zaměřuje se na to, aby subjekt mobilizoval a co nejefektivněji využíval všechny vlastní zdroje a včas a správně reagoval na změny v okolním prostředí. (INSTITUT KOMUNITNÍHO ROZVOJE, nedatováno).

A proč se vůbec tyto scénáře zpracovávají? *„Hlavním účelem psaní scénářů je rozšířit schopnost úvah o budoucnosti a minimalizovat překvapení. Účelem tvorby scénářů je systematicky prozkoumávat, vytvářet a prověřovat možné a/nebo žádoucí stavy budoucnosti. Mají pomoci generovat dlouhodobé politiky, strategie a plány.“* (Frič, Veselý, 2010).

4.3 Typy scénářů

Existuje mnoho typů scénářů, které se dělí podle různých měřítek. Mohou se dělit například dle časového hlediska, obsahu, míry kvantifikace, dovedení scénáře atd. Avšak velmi často se rozlišují dva základní typy scénářů rozvoje, a to: DESKRIPTIVNÍ (též označován jako explorační) a NORMATIVNÍ. (Frič, Veselý, 2010).

Deskriptivní scénář rozvoje:

Tyto scénáře rozvoje popisují budoucnosti na základě různých dedukcí a předpokladů, aniž by bylo zřejmé, zda se jedná o scénář pozitivní (optimistický) nebo negativní (pesimistický). (Frič, Veselý, 2010).

Podle Kofroně (2015) nám deskriptivní scénář rozvoje říká, jak se budoucnost může odvinout bez ohledu na přání a hodnoty zadavatele. Jeho další definicí tohoto scénáře je, že jde o pokus o vhléd do možného budoucího vývoje v určité oblasti, nebo že „jde o *narativy možných budoucností stojící na (hypotetizovaných) kauzálních linkách spojujících klíčové hybatele (proměnné)*“. (Kofroň, 2015)

Normativní scénář rozvoje:

Tyto scénáře se tvoří na základě jasné myšlenky. Jinými slovy vycházejí ze žádoucích stavů budoucností nebo stavů, ke kterým nechceme, aby došlo. Při psaní těchto scénářů už musíme promýšlet, jaká opatření je třeba učinit, aby (ne)došlo k jejich naplnění. (Frič, Veselý, 2010).

Podle Bartoše (2015) se v případě normativního scénáře hledá odpověď na otázku „co se musí udělat, aby se něco stalo?“ Princip psaní je tedy opačný. Známe cíl a snažíme se k němu najít cesty. Jde tedy o předem očekávanou budoucnost.

Dále můžeme dle Friče a Veselého (2010) dělit všechny scénáře rozvoje na prediktivní a explorační.

U prediktivního scénáře si při tvoření odpovídáme na hlavní otázku: „Co se stane?“ Tento typ scénáře je spíše krátkodobého rázu a systém tohoto scénáře má většinou pouze jednu strukturu.

U exploračního scénáře si při tvoření odpovídáme na otázku: „Co se může stát?“ Další otázka, na kterou se u těchto scénářů rozvoje můžeme ptát, je: „Co se může stát, pokud se zachováme určitým způsobem?“ Oproti prediktivnímu scénáři je explorační spíše psán pro dlouhodobé období a má většinou několik struktur, to znamená, že je psán z několika perspektiv a ve výsledku má více různých možných konců. (Frič, Veselý, 2010). „*Explorační scénář si neklade za cíl budoucnost přímo předpovědět. Jeho úkolem je ukázat na propojení určitých kroků, mezi kterými existuje kauzální vztah. Scénář upozorňuje, že určitá rozhodnutí mohou mít určité důsledky.*“ (Balabán a kol., 2012).

4.4 Příprava pro psaní scénářů rozvoje

Po zpracování všech analýz potřebných k následnému pokračování ve tvoření strategického plánu, jsou vypracovány scénáře. Scénáře jsou smyšlené, avšak velmi podrobně promyšlené. Tyto scénáře staví na zakořeněných pilířích (problémech). Například v dnešní době světová finanční krize otevřela reálnou možnost kombinovaného efektu souběžného vzniku několika krizí – ekonomické, politické, bezpečnostní, energetické, klimatické, personální i morální. Ten může naši společnost vyslat na dráhu specifického 4 modernizačního vývoje, který bude psát novou kapitolu českých dějin. Jaká kapitola to bude, teď přesně nikdo neví. (Frič, Veselý, 2010).

Cílem psaní scénářů budoucnosti není přesná predikce budoucího vývoje, ale uspořádání mnoha různých tvrzení o budoucnosti do fiktivních, avšak vnitřně koherentních příběhů, které mohou za určitých podmínek nastat. (Frič, Veselý, 2010).

Nestačí vyhodnocovat pouze vývoj minulý, ale je nutné dívat se rovněž do budoucnosti. Významnými nástroji k takovému hodnocení jsou scénáře a výhledy. (CENIA, 2006).

Pokud se tedy díváme do budoucnosti, můžeme si představovat dobrou nebo naopak špatnou budoucnost a jsme schopni popsat, jak by se věci mohly vyvíjet nebo jaká rozhodnutí musíme aktuálně přijmout, abychom v budoucnu dosáhli žádoucího stavu. (CENIA, 2006). S každým dalším člověkem se názory na budoucnost liší. Názor na to, co to je „ideální“ se může zásadně lišit na základě toho, jaké hodnoty zastáváme a preferujeme. (Potůček, Veselý, 2011). Proto je velice důležité, aby všichni účastníci měli k dispozici stejné informace, diskuze by měly být otevřené a transparentní. Závěry by neměly být předem definované, ale měly by být výsledkem otevřené debaty. Na vzniku scénáře by se měli podílet nejen odborníci pro oblast, kterou se scénář konkrétně zabývá, ale i lidé z ostatních oborů a zájmových skupin. (CENIA, 2006). A podle Godeta (2006) skutečný problém nespočívá v dělení správných rozhodnutí, ale v ujištění se, že se všichni účastníci tvorby scénáře rozvoje zeptali sami sebe na správné otázky.

Pokud chceme psát kvalitní scénář, je důležité si nejdříve rozmyslet, kterou metodou scénář budeme psát. Při psaní scénářů si musíme uvědomit, že není možné předpovědět jasně a do puntíku budoucnost. Je tedy nejlepší pracovat s několika různými scénáři, které se ubírají každý jiným směrem a zabírají se jinou problematikou. Tyto jednotlivé scénáře se pak vzájemně ve výsledku velmi liší a vytváří takzvaně „mapu možných budoucností“ (Frič, Veselý, 2010). Směr, jakým se ubírají scénáře, nám v podstatě dávají klíčové faktory a hybné síly, proto jsou pro scénáře rozvoje tak důležité.

Existuje mnoho scénářů rozvoje a na jeden scénář rozvoje můžou mít dva jednotlivci odlišný názor. Neexistují totiž měřítka, díky kterým můžeme říci, zda-li je scénář dobrý nebo ne. Avšak podle Friče a Veselého (2010) jsou kvalitní scénáře takové, které jsou:

- hodnověrné a přesvědčivé
- vnitřně konzistentní a logické
- dostatečně zajímavé a inspirující s cílem ovlivnit rozhodování
- kreativní
- stručné, ale propracované
- zaměřené na určitý problém, ale obsahující vnější kontext
- jasné a transparentní v předpokladech, na kterých stojí
- odpovídající danému účelu

Je spousta otázek ohledně naší budoucnosti. Co se stane, se nedá přesně odhadnout. Můžeme však říci jedno, čím hlubší bude ekonomická krize a čím větší bude multiplikační efekt jednotlivých krizí, tím budou všechny negativní scénáře pravděpodobnější. (Frič, Veselý, 2010)

Pro větší přehlednost si můžeme tedy krize rozdělit do 8 skupin:

- krize ekonomická
- krize politická
- krize bezpečnostní
- krize energetická
- krize klimatická
- krize rodinná
- krize personální
- krize morální

Je zde řeč o celé České republice, avšak s těmito krizovými oblastmi se potýkají snad všechna větší města v naší republice. Nelze říci, že každé město zažívá současně všechny krize najednou. Jsou zde vždy 2 až 3 oblasti, ve kterých se město utápí, což nám v podstatě formuluje scénář. Sardar a Sweeney (2015) vidí největší problém v tom, že změny, kterým v současnosti čelíme, nejsou přírůstkové a izolované, ale nastávají současně a jsou velmi úzce propojeny. Stává se tedy často, že různé změny přijdou společně a vytváří tak pocit krize.

4.5 Proces tvorby exploračních scénářů

Psaní exploračních scénářů je velmi tvořivý proces a ke psaní lze přistupovat několika způsoby. Nejdříve se tedy začíná vymezením účelu scénáře rozvoje. Dále si stanovíme hlavní otázky a rozhodnutí a následuje sběr informací a dat potřebných ke zpracování scénáře rozvoje (různé druhy analýz, a hlavně SWOT analýza). Další krok je stanovení hybných sil a klíčových elementů scénáře rozvoje, na jejichž základě je sestaveno několik variant budoucnosti, které se následně zkoumají. Ke konci se rozvíjí příběh a scénář rozvoje se dovádí do důsledku. Na závěr se vkládají do scénáře „body zvratu“ a po tomto kroku autoři kontrolují výsledek scénáře rozvoje, tedy jeho věrohodnost a konzistenci. (Frič, Veselý, 2010).

Dodnes nejosvědčenějším způsobem pro psaní scénářů rozvoje je postup autora Schwartze (1996), který si pro psaní scénářů rozvoje vymežil 8 kroků:

1. Identifikace klíčových témat a problémů
2. Identifikace klíčových faktorů v interním prostředí
3. Identifikace hybných sil v širším prostředí (sociální, ekonomické, ekologické a politické faktory)
4. Seřazení hybných sil podle důležitosti a míry nejistoty
5. Stanovení logiky scénářů rozvoje
6. Dotvoření scénářů
7. Dovedení všech implikací
8. Výběr klíčových indikátorů a proměnných měřící danou změnu

Při identifikaci problémů může jít o problémy obecné nebo specifické. Tento stanovený problém bude v průběhu psaní scénáře využit při „testu relevance“, zahrnutím různých událostí a faktorů do scénářů. Schwartz (1996) například doporučuje, aby si autor při stanovení klíčového problému položil tyto otázky:

- O jakých otázkách rozhodovatelé intenzivně přemýšlí či by měli přemýšlet?
- Jaká klíčová rozhodnutí s dlouhodobými důsledky je třeba učinit?

Ve druhém bodě zjišťujeme, jaké klíčové faktory ovlivňují úspěch či neúspěch rozhodnutí identifikovatelných v předchozím bodě.

V třetím kroku je potřeba definovat hybné síly, kdy identifikujeme kritické hybatele v širším prostředí, které budou zásadním způsobem ovlivňovat daný problém nebo rozhodnutí. Lze vycházet z PEST analýzy (politické, ekonomické, sociální a technologické faktory).

Ve čtvrtém bodě hybné síly seřadíme podle míry důležitosti a nejistoty. Zajímají nás především klíčové a velmi nejisté faktory.

Klíčovým bodem tvorby scénářů je 5 krok, kdy vybereme jednu až tři klíčové hybné síly, které jsou nejdůležitější a zároveň vysoce nejisté. Lze pracovat s více klíčovými faktory, avšak je to velmi složité.

Šestý krok je vytváření samotných scénářů. Jsou psány formou vyprávění v minulém čase a musí obsahovat seznam událostí, jež vytvářejí jeho podobu.

V sedmém kroku přehodnocujeme vliv klíčových faktorů stanovených ve druhém kroku. Například jak se změní chování různých aktérů pod vlivem jednotlivých hybných sil.

V posledním kroku se scénáře doladují, rozvedou se do podrobností a statisticky se upraví.

Ve tvorbě scénářů se také můžeme setkat s vloženou „divokou kartou“. Divoká karta je neobyčejná událost, která zásadně ovlivní vývoj scénáře. Scénáře s vloženou divokou kartou většinou končí ekonomickou depresí, přírodní katastrofou, světovou válkou, nebo epidemií.

V. ANALYTICKÁ ČÁST

5.1 ŠIRŠÍ VZTAHY

Výkres Širších vztahů je přiložen k této práci pod názvem Širší vztahy - grafická část/Příloha č. 1. Pro zpracování grafické části této analýzy byly použity mapové podklady ze serveru, které jsou přístupné online: www.geoportal.cuzk.cz.

5.1.1 Obecné informace širších vztahů města Šumperk

Město Šumperk leží na okraji masivu pohoří Hrubého Jeseníku v nadmořské výšce 315 m.n.m. a je situováno v severní části Olomouckého kraje zhruba 60 km od krajského města Olomouc. Díky své poloze a napojení na hlavní dopravní trasy je správním (ORP) a hospodářským centrem severozápadní Moravy.

Šumperk je městem, kde se sbíhají údolí řeky Desné, potoka Temence a údolí Bratrušovského potoka. Město tedy leží v Šumperské kotlině a je obklopeno zalesněnými masivy či skalami.

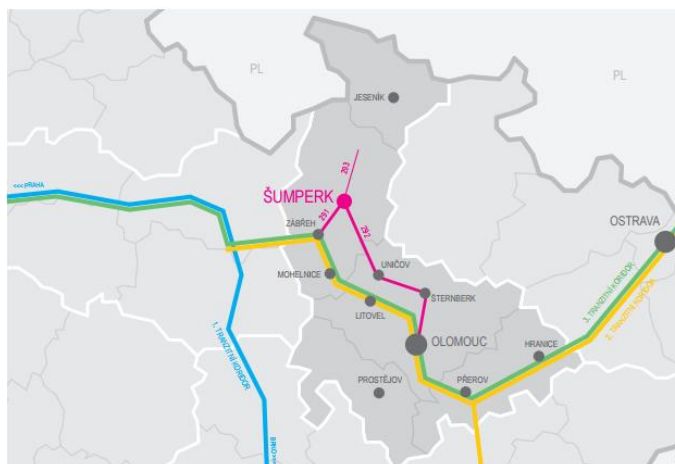
5.1.2 Širší vztahy z hlediska dopravy

Co se týče pěší a cyklistické dopravy je Šumperk velice dobře napojen na okolní volnou krajinu. Nejvýznamnější cyklistické tahy lemují toky řeky Desné a Moravy, přičemž řeka Desná protéká přímo městem.

Šumperk má spojení i s okolními centry jako například Olomouc, Mohelnice a Jeseník dálkovými autobusy. S okolními vesnicemi je Šumperk propojen příměstskými autobusovými i vlakovými linkami dobře.

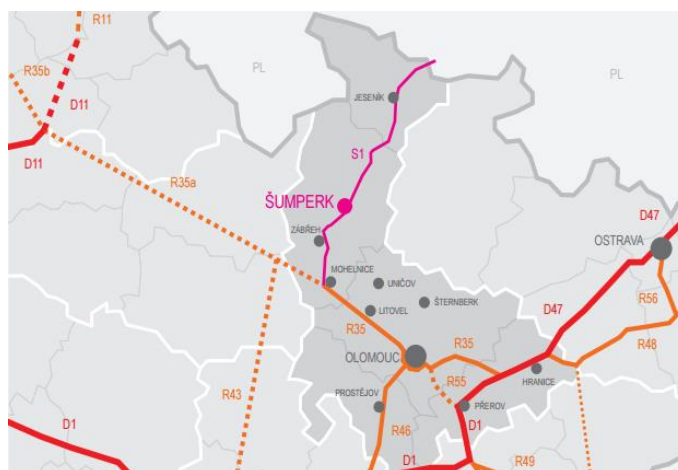
Pokud se zaměříme na železniční dopravu, snad nejvýznamnějším faktem je, že v Šumperku se setkávají 3 železniční tratě: celostátní tratě č. 291, č. 290 a regionální trať č. 293.

Obrázek číslo 1. – Schéma napojení města na železniční síť, zdroj: Odůvodnění územního plánu města Šumperk

Komunikacemi je město Šumperk také poměrně dobře obsluženo. Ke zlepšení stávajícího stavu přispěje plánovaná výstavba silnice R35, která povede kolem Šumperka z Mohelnice (Olomouce) do Jeseníku a dále na Polsko. Výstavba je plánovaná v Politice územního rozvoje České republiky a v Zásadách územního rozvoje Olomouckého kraje.

Obrázek číslo 2. – Schéma napojení města na silniční síť, zdroj: Odůvodnění územního plánu města Šumperk

Z vypracovaného návrhu Schématu napojení města na silniční síť lze usoudit, že silnice I. třídy – návrh, prochází spíše kolem katastrálních hranic města Šumperka, čímž se odkloní většina dopravy z města.

Doprava v klidu v Šumperku, tedy přímo v centru města, je nedostačující. Parkovacích míst je zde málo a město tedy řeší alternativy, ve kterých by chtělo v určitých sektorech města vyčlenit nové plochy pro parkování a vystavět parkovací domy. Tyto plochy budou situovány na místech, kde je velký pohyb lidí (městský úřad v Šumperku, kulturní dům...).

5.1.3 Širší vztahy z hlediska občanské vybavenosti

Za konkurenční města lze brát Zábřeh na Moravě, Mohelnice, či vzdálenější města, jako jsou Jeseník a Olomouc.

Zábřeh na Moravě je unikátní svou lezeckou stěnou, která je jediná této velikosti v Olomouckém kraji. Města Mohelnice a Jeseník jsou zase obslužná pro nejbližší vesnice kolem těchto měst. Olomouc je unikátní, co se týče občanské vybavenosti, hlavně svým aqua parkem, který je využíván obyvateli z celého kraje, a dále většími obchodními nákupními centry.

5.1.4 Širší vztahy z hlediska zdravotnictví

Zdravotnictví v Šumperku je dostačující a v podstatě spádové pro všechny okolní vesnice. Nachází se zde oblastní nemocnice s pohotovostí, kde jsou veškerá potřebná oddělení.

Nejbližší zdravotnická zařízení se nachází ve městě Jeseník a Olomouc. Město Jeseník má také oblastní nemocnici, ovšem co se týče kvality služeb, Šumperská oblastní nemocnice je na tom mnohem lépe. Ve zmíněném městě Olomouc se nachází fakultní nemocnice, která je spádová pro město Jeseník i Šumperk v případech vážnějších operací, či zákroků. Ve městě Olomouc se také nachází jediná Vojenská nemocnice pro celý Olomoucký kraj.

5.1.5 Širší vztahy z hlediska školství

Školství v Šumperku je také velmi důležité pro okolní obce, či menší městečka. Základní škola je umístěna snad v každé obci, avšak co se týče středních škol, ty jsou nejbližší právě v Šumperku. Proto je Šumperk spádovým městem pro okolní obce hlavně díky svým středním školám, či neobvykle zaměřeným základním školám.

V okolních vesnicích se vyskytují také mateřské školy i základní školy. Co se týče středních škol v okolí, ty jsou zde samozřejmě také, avšak nachází se pouze ve větších městech, jako jsou Zábřeh na Moravě, Prostějov, Přerov, či vzdálenější Olomouc a Jeseník.

5.1.6 Širší krajinné vztahy

Město Šumperk se nachází v podhůří Hrubého Jeseníku v Jesenické geomorfologické oblasti. Ze severozápadu a jihovýchodu je město obklopeno hřebeny Hanušovické vrchoviny a na jihozápadě se krajina otevírá do Mohelnické brázdy. Celé město leží v údolí a je převážně obklopeno zalesněnými kopci, či skalnatými útvary.

Nejvyšší bod území je vrchol poblíž Městských skal (689 m.n.m.) a v nejnižším bodě leží řeka Desná, kde tato řeka opouští řešené území (297 m.n.m.).

U hranice města Šumperk se nachází CHKO Jeseníky (cca 3 km). Hodnotné zázemí města zde utváří kopcovitá zalesněná krajina na západě, východu a severu u města.

(KNEŠL+KYNČL s.r.o., 2011)

Malá SWOT analýza

Příležitosti:

- Odstranění největšího šumu z dopravy z centru města díky novému návrhu silnice třídy I.
- Plné využití potenciálu nového skateparku – pořádání různých akcí a závodů v Evropském měřítku – přilákání nových návštěvníků města

Ohrožení:

- V případě rozbití vodovodu – možné komplikace s opravou kvůli umístění u skládky a chráněného ložiskového území
- Vytopení řekou Desnou nových ploch pro zastavění, které jsou situovány v záplavovém území

- Zvýšení požadavků na výrobu ve firmě Pars nova a. s., které přispějí ještě k většímu znečištění ovzduší ve městě
- Nedostačující kapacita ve veřejných mateřských školách

5.2 HISTORICKÁ ANALÝZA

13. století

Ve 13. století bylo založeno město Šumperk kolonisty ze Slezska jako hospodářské centrum pro západní část povodí řek Moravy a Desné. Tímto údolím vedla významná tržní stezka od Slezska až po Balt, tudíž šlo o velmi výhodnou polohu. Tato stezka se nazývala jantarová.

Prvním správcem se stal Jeneč ze Šumperka (1281) a za jeho doby zde vznikl klášter rodu dominikánů, který se v tehdejší době zakládal především v královských městech, což dokazuje, že tento řád vytušil slibnou perspektivu města Šumperk.

14. století

Ve 14. století dostal Šumperk od Karla IV. horní právo, načež dolování rud v okolí Šumperka přetrvalo až do 16. století. Hlavním zdrojem rostoucího bohatství Šumperka však bylo řemeslné a obchodní podnikání. V pozdějších letech bylo městu přiděleno právo odúmrtí, mílové a právo vařit pivo.

15. století

V 70. letech tohoto století byl ve městě vystaven vodovod.

V tomto století vystřídal Šumperk několik pánů. Nejvýznamnější z nich byl Petr ze Žerotína, nejvyšší moravský komoří a hejtmán olomouckého kraje, který Šumperk povýšil na své sídelní město. Měl v plánu udělat ze Šumperka sídlo žerotínského panství. Za jeho vlády byl Šumperk obehán kamennými hradbami (jeho centrum) a Šumperk v této době vzkvétal.

16. století

V tomto století se zde rozrostla řemeslná výroba. V popředí stáli soukeníci a pláteníci a Šumperk se v té době proslavil díky těmto řemeslným činnostem. V dubnu 1562 byl Šumperk povýšen na svobodné královské město.

V 16. století město utrpělo morovou ránu a zemřelo zde kolem 1500 obyvatel. Spousta domů ve městě zela prázdnotou. O pět let později město zachvátila další katastrofa – úmyslně založený požár. 17 domů tehdy padlo popelem. Několik let poté zachvátila město další morová rána, která s sebou vzala kolem 600 obětí. 16. století uzavřela poslední z katastrof, kdy se na město přičítala vichřice s povodněmi a usmrtila 100 lidí.

Navzdory všem hrůzám, které v 16. století panovaly v Šumperku, město vzkvétalo. Mělo již 247 domů, které se situovaly hlavně na sever kolem Temenického potoka. Odhadem zde žilo 2000 obyvatel.

17. století

V 17. století město střídala jedna pohroma za druhou. Usídlila se zde vojska, která opakovaně rabovala město. Avšak po roce 1630 začalo město opět vzkvétat. Byla vyhlášena povinná školní docházka, město opět začalo obchodovat v řemeslu plátenickém a bylo nařízeno, že nadané děti nesmí být nuceni do řemesel a mají jít dál na studia, což byl pro město velký pokrok. Město se také udržovalo čisté díky nově nastoleným zákonům.

Tento fakt měl velmi kladný vliv na šířící se epidemii, která postihla jiná moravská města. Šumperk v té době zůstal nedotčený.

Zlom nastal s 30. letou válkou, kdy město již nedodržovalo hygienická pravidla a vypukla zde epidemie.

Roku 1669 vypukl opět ve městě požár, který se nejhůře zapsal do historie. Vyhořelo celé centrum uvnitř hradeb a několik domů mimo. Šumperk lehl popelem, avšak do konce 17. století na spaleništi vyrostlo nové město.

17. století bylo nechvalně známé pro Šumperk také inkvizičními procesy (čarodějnickými), kdy zde byli upalováni nevinní lidé.

18. století

začátkem 18. století přišla na Šumperk opět morová rána, která postihla 90 rodin. Šumperk ani neminuly války mezi Marií Terezií a Fridrichem II. Tyto války však neměly tak hrozné dopady jako ty předešlé. Město spíše na válkách vydělávalo – za ubytování vojáků tehdy dostalo nemalé sumy. V této době také dostali pláteníci cechy na několik speciálních látek, které se zde vyráběly, což pro město znamenalo velký hospodářský rozmach. Šumperk se stal centrem textilnictví a v roce 1837 se zde dokonce konala první textilní výstava. Prvním problémem při rozmachu tohoto řemeslného odvětví byl nedostatek příze, který postupně začal brzdit výrobu. Šumperští obyvatelé se tedy složili na kapitál a nechali si za městem vystavět přádelny, které zaměstnali další lidi, a do Šumperka se tak přistěhovalo 441 lidí.

19. století

S nárůstem dělníku se v Šumperku vytvořila i nová třída – dělnická. Není tedy divu, že počátkem 19. století zde vypuklo dělnické hnutí, které však nemělo dlouhé trvání.

Velmi významnou událostí v 19. století bylo vybudování císařské silnice mezi Opavou a Hradcem Králové a roku 1845 byla otevřena železniční dráha mezi Prahou a Olomoucí.

V pozdějších letech byly do Šumperka vojsky zavlečeny epidemie, které si vyžádaly 465 obětí. Počet obyvatel se o desetinu zmenšil.

V roce 1860 bylo nařízeno stržení městských bran a v 2. polovině 19. století zde žilo již přes 8500 obyvatel.

Velkou událostí bylo roku 1871 otevření šumperského nádraží, díky němuž se město propojilo s menšími vesničkami kolem.

20. století

V Šumperku na začátku 20. století byla většina obyvatel německého původu. Důkazem může být i vytvoření plánovaného Sudetenlandu právě ve městě Šumperk, čímž se stal Šumperk centrem tohoto německého spolku.

Na konci II. světové války bylo v Šumperku jen málo českých obyvatel. Hned po osvobození se však do města začali vracet čeští obyvatelé, kteří museli před válkou město opustit. Němci byli násilně vystěhováni.

Ve 20. století byl také v Šumperku otevřen zimní stadion, který v té době patřil k nejmodernějším v zemi.

V roce 1994 se Šumperk potýkal s dalším úmyslně založeným požárem. Tento požár postihl pouze divadlo. Dnes je rekonstruovaná budova divadla honosnou ozdobou města. V těchto letech bylo také nejstarší centrum spolu s kostelem Zvěstování Panny Marie prohlášeno za památkovou zónu.

V tomto století zde také vzniklo několik významných firem, jako je Pars nova a.s., nebo EPCOS s.r.o.

21. století

Město každým rokem pořádá nové festivaly a koncerty a snaží se tímto zvelebit život tamějších obyvatel. Byly dokončeny rekonstrukce divadla a kostela Zvěstování Panny Marie, čímž bylo divadlo otevřeno a zpřístupněno veřejnosti. Město hlavně v posledních několika letech revitalizuje městské části, ať už pouze ulice, parky, nebo velké bytové bloky. Dá se říci, že nyní je město opět ve svém rozkvětu.

(Jarmarová, 2009)

5.3 PROSTOROVÁ ANALÝZA PODLE LYNCHÉ (2004)

Výkres Prostorové analýzy je přiložen k této práci pod názvem Lynchova analýza - grafická část/Příloha č. 2. Pro zpracování grafické části této analýzy byly použity mapové podklady ze serveru, které jsou přístupné online: www.geoportal.cuzk.cz.

Dle rešerše literatury byla zpracována prostorová analýza města Šumperk. V této analýze jsou vyznačeny důležité hranice, významné prvky, uzly, cesty a oblasti.

5.3.1 Významné prvky

Ve městě Šumperk jsou významné prvky hlavně především v centrální oblasti. Patří mezi ně například městská radnice spolu s Morovým sloupem, Vlastivědné muzeum,

nebo Šumperská nádraží. Tyto významné prvky slouží pro lepší orientaci ve městě, jelikož převážná většina z nich jsou zároveň městskými dominantami.

Výčet významných prvků je součástí grafické přílohy této analýzy.

5.3.2 Uzly

Uzlů, tedy míst setkávání, či ohnisek různých aktivit je v Šumperku nespočet. Mezi hlavní uzly ve městě patří významná obchodní střediska, autobusové i vlakové nádraží, náměstí na Hlavní třídě, kde jsou situované důležité městské orgány (pošta, úřady) nebo například významné dopravní křižovatky.

5.3.3 Cesty

Mezi hlavní cesty v Šumperku patří celostátní a regionální železnice, která propojuje město s dalšími významnými městy, jako je například Olomouc, Zábřeh, či Jeseník. Dále je to silnice I. třídy vedoucí podél této železnice, silnice II. třídy, jež propojuje město Šumperk s Jeseníkem a silnice III. třídy, která je považována za hlavní tah na Polsko.

5.3.4 Oblasti

Oblasti jsou v mé práci velmi důležitou složkou Lynchovy prostorové analýzy. Detekují totiž místa, kde mohou vznikat konflikty. V této analýze byly vyznačeny oblasti průmyslu, rezidenční oblasti, městské centrum, historické centrum, oblast rekreace a volnočasových aktivit a problémové oblasti, kde se vyskytují lidé sociálně slabí.

Z vypracované grafické části této analýzy vyplývá, že velkou část města zabírají plochy pro průmysl. Tyto plochy jsou situované nejčastěji podél železniční tratě, či v jejím blízkém okolí. U těchto průmyslových ploch se vyskytují také oblasti, kde se shromažďují sociálně slabí obyvatelé. V jednom případě (v jihovýchodní části) je to způsobeno tím, že je zde umístěna organizace na pomoc těmto lidem (Armáda spásy). Problém u těchto oblastí situovaných u ploch průmyslových by mohl v budoucnu vzniknout, pokud by firmy přesunuly své areály jinam a zde by zůstaly opuštěné haly a pozemky. Tato místa často vyhledávají lidé sociálně slabí, či problémoví jedinci.

5.4 SOCIODEMOGRAFICKÁ ANALÝZA

5.4.1 Město Šumperk

Město Šumperk se nachází v Olomouckém kraji a je 4. největším městem v tomto kraji.

V současnosti má město 30 sídelních jednotek, které jsou situovány na třech katastrálních územích: Šumperk, Dolní Temenice a Horní Temenice.

Rozloha: 27,91 km²
Nadmořská výška: 330 m.n.m.
Počet obyvatel: 26 697

Kraj Olomoucký

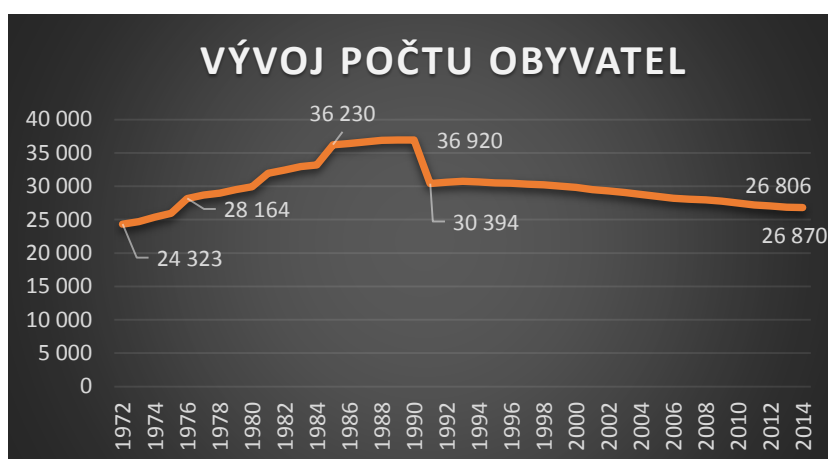
Region Severomoravský

Šumperk je obec s rozšířenou působností a rozprostírá se na severu Olomouckého kraje.

5.4.2 Počet obyvatel

Město má v současné době téměř 27 tisíc obyvatel. Z grafu (Obr. číslo 3.) lze vyčíst, že od 70. let minulého století docházelo k postupnému a přirozenému nárůstu obyvatelstva, jenž vyvrcholil v roce 1989, kdy byl počet obyvatel až desetkrát větší. V roce 1991 počet obyvatel velmi prudce klesl. Hodnota klesla až o 6 000. Důvodem je odtržení přiléhajících obcí (Vikýřovice, Dolní Studénky, Bratrušov, Rejchartice, Hraběšice a Ratiškovice). Od roku 1993 počet obyvatel postupně klesá.

Obrázek číslo 3. – Vývoj počtu obyvatel, zdroj: Český statistický úřad – veřejná databáze – vše o území, vlastní zpracování

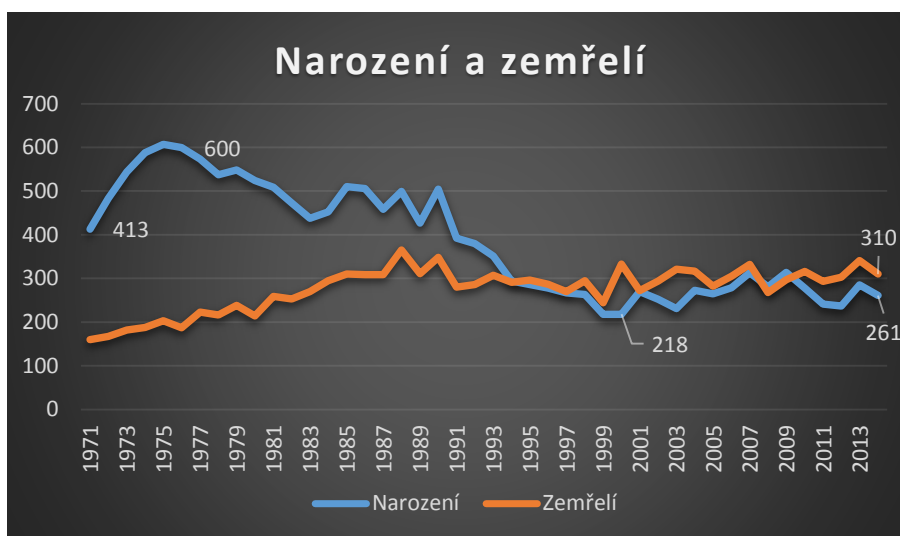

Důvodem úbytku obyvatel v minulosti bylo, že velké podniky v důsledku ekonomické i politické situace, byly nuceny omezit či úplně ukončit svou činnost. Spousta lidí byla propuštěna a hledala práci jinde. Dalším důvodem je migrace studentů do větších měst za další vzdělaností.

5.4.3 Porodnost a úmrtnost

Je všeobecně známo, že trend mít více dětí v dnešní době pomalu upadá. Zvyšuje se průměrný věk dožití a narůstá počet obyvatel v produktivním věku. Z grafu (obr. číslo 4.) lze vyčíst, že od samého začátku datování (roku 1971) počet narozených nejdříve prudce stoupá, ovšem od roku 1975 zase poměrně příkře klesá. Oproti tomu počet zemřelých od začátku plynule stoupá a od roku 1989 se drží v jedné zhruba v jedné linii a překrývá se s počtem narozených.

Obrázek číslo 4. – Narození a zemřelí, zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

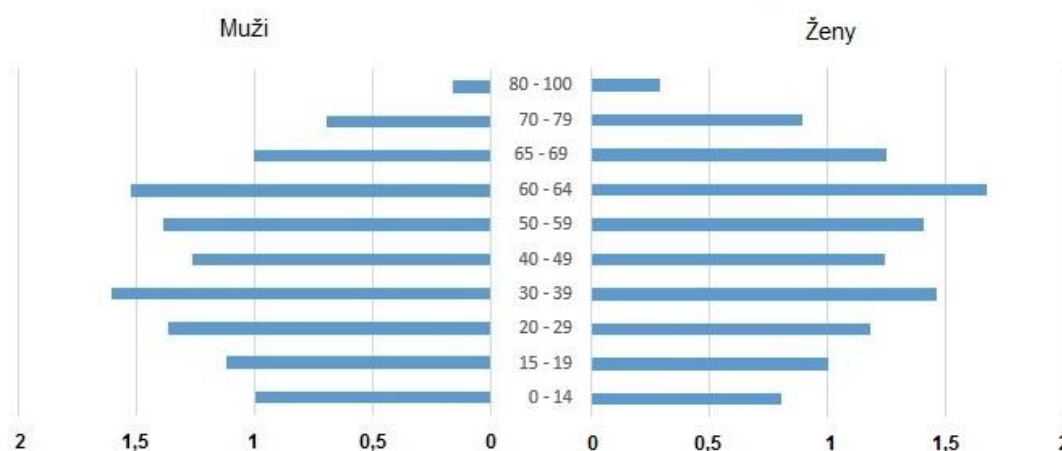

Důvodem jsou takzvané vlny různých věkových skupin, kdy velký počet obyvatel ve stejném věku (což je skupina podobně narozených) přirozeně umírá a ve stejnou dobu další skupina lidí vstupuje do reprodukce. Roční rozdíl počtu osob zemřelých a narozených je menší, než roční úbytek počtu obyvatel ve městě. Tento fakt je důkazem toho, že snižování počtu obyvatel v Šumperku je způsobeno i vlivem migrace, než pouze mortalitou.

5.4.4 Složení obyvatelstva podle věku

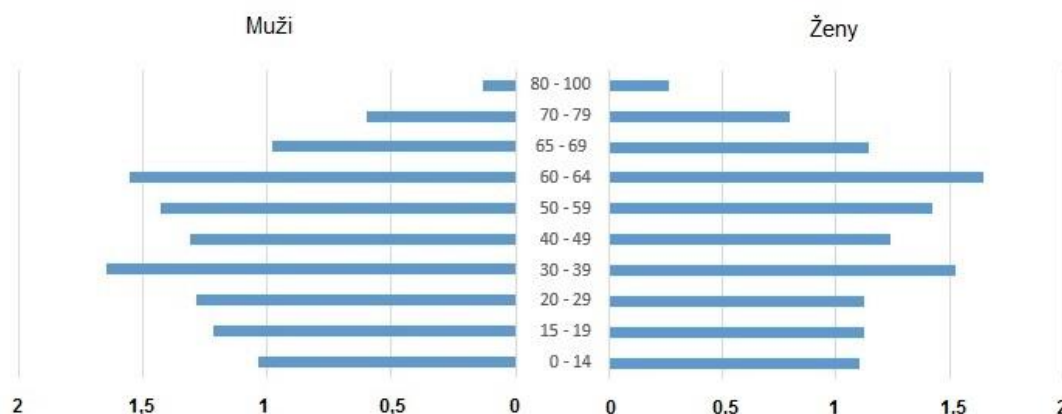
V současnosti tvoří ženy 52,68 % obyvatel a muži 47,32 %, což se blíží celorepublikovému průměru, kdy muži zastávají cca 48 % obyvatel a ženy cca 51%. Na přiloženém stromu života (obr. číslo 5.) lze vidět, že počet žen výrazně převažuje počet mužů, a to hlavně v pozdním věku (65 -100 let). Jinak jsou hodnoty vyrovnané.

Obrázek číslo 5. - Podíl průměrného populačního ročníku v kategorii na celkový počet obyvatel v Šumperku (strom života), zdroj data: Český statistický úřad, vlastní zpracování

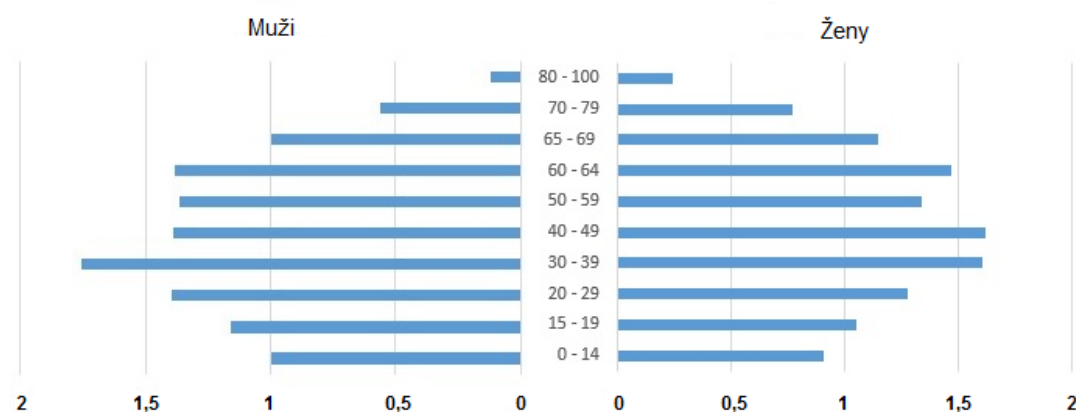
Na tomto grafu lze vidět, že nejvíce je žen ve věku 60-64 let. Oproti tomu mužů je nevíce v intervalu 30-39 let. Ženy se běžně v dnešní době dožívají vyššího věku než muži, proto tyto výsledné údaje nejsou nijak zvláštní. Obecně se dá říci, že velký počet obyvatel je v produktivním věku (30-39 let) a v postproduktivním (60-64 let). Znepokojující je nižší počet obyvatel mladého věku. Důvodem je velký odliv do jiných měst za školou nebo lepší prací.

Obrázek číslo 6. – Podíl průměrného populačního ročníku v kategorii na celkový počet obyvatel v ORP Šumperk (strom života), zdroj data: Český statistický úřad, vlastní zpracování

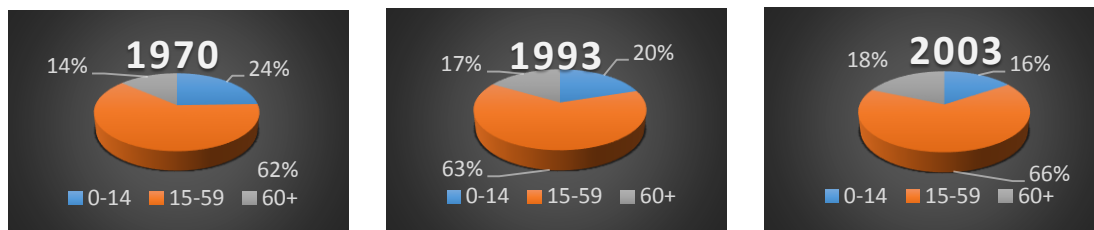
Při srovnání grafů ORP Šumperk a čistě jen Šumperk lze vidět, že u ORP převažují hodnoty obyvatel v kategorii 20-29 let. Jinak jsou hodnoty těchto mladších skupin u ORP menší. Důvodem vyššího počtu obyvatel v kategorii 20-29 může být i to, že lidé z vesnic se stěhují v tomto věku právě do města, s vidinou lepší práce a kvalitnějšího života. Obecně lze říct, že nejvíce je v ORP Šumperk žen ve věku 60-64 let a mužů ve věku 30-39 let (stejný fakt jako u Šumperka). Dalším rozdílem jsou hodnoty 0-29 let u žen, kdy u města Šumperk je nárůst postupný a u ORP se drží v jedné linii.

Obrázek číslo 7. – Podíl průměrného populačního ročníku v kategorii na celkový počet obyvatel v ČR (strom života), zdroj data: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Na stromu života ČR lze vidět, že nejvíce zde není žen, tak jak je tomu u města Šumperk a u ORP Šumperk, ale mužů ve věku 30-39 let. Žen je zde nejvíce v intervalu 40-49 let. Jinak je strom života poměrně podobný těm dvěma předchozím.

Obrázek číslo 8., obrázek číslo 9., obrázek číslo 10. - Věkové složení obyvatelstva Šumperk dle určitého roku, zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

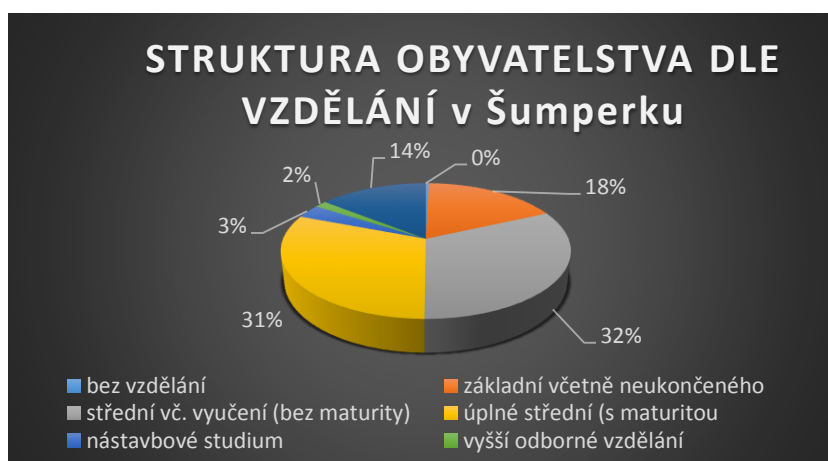

Nízký podíl mladší generace věku 0-14 let souvisí s nízkou mírou porodnosti v tomto časovém intervalu a zároveň s prodlužující se délkou života obyvatel ve věku 65 let a více. Tento fakt nám dává podnět k zamyšlení se nad zvýšením sociálních a zdravotnických služeb ve městě. Další hodnotou, která nám dokazuje vysokou hodnotu počtu obyvatel ve věku 15 - 64 let, je průměrný věk. Ten je vypočítán v roce 2014 a jeho hodnota je 43,5. Tento průměrný věk je ve srovnání s průměrným věkem Olomouckého kraje (42 let), nebo ČR (41,7 let) vyšší. Příčinou je velmi nízká porodnost v posledních letech a migrace lidí do jiných měst.

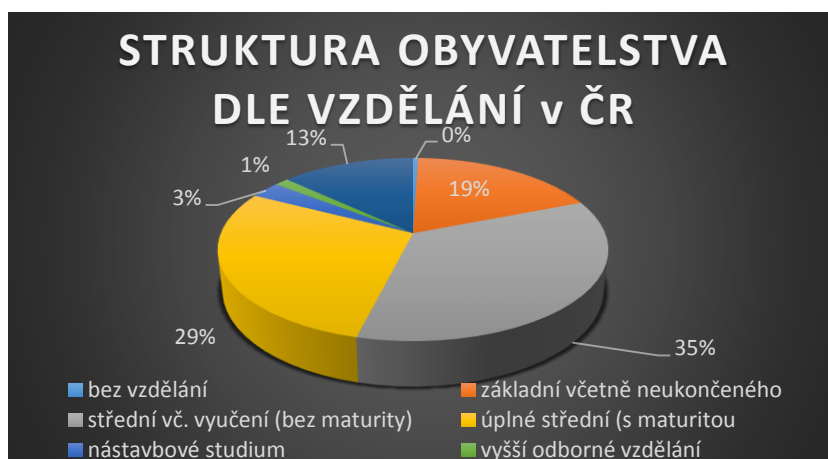
5.4.5 Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Největší podíl obyvatel v Šumperku, co se týče vzdělání, zabírá střední vyučené (bez maturity), dále střední vyučené (s maturitou) – což tvoří celkem 60 % obyvatel, dále základní včetně neukončeného a hned za ním vysokoškolské – 14 %. Dle těchto dat lze říci, že vzdělanost v Šumperku je nadprůměrná a to hlavně ve srovnání s Českou republikou, kde vysokoškolské vzdělání převahuje celorepublikové hodnoty.

Obrázek číslo 11. – Struktura obyvatelstva dle vzdělání v Šumperku, zdroj: Český statistický, vlastní zpracování

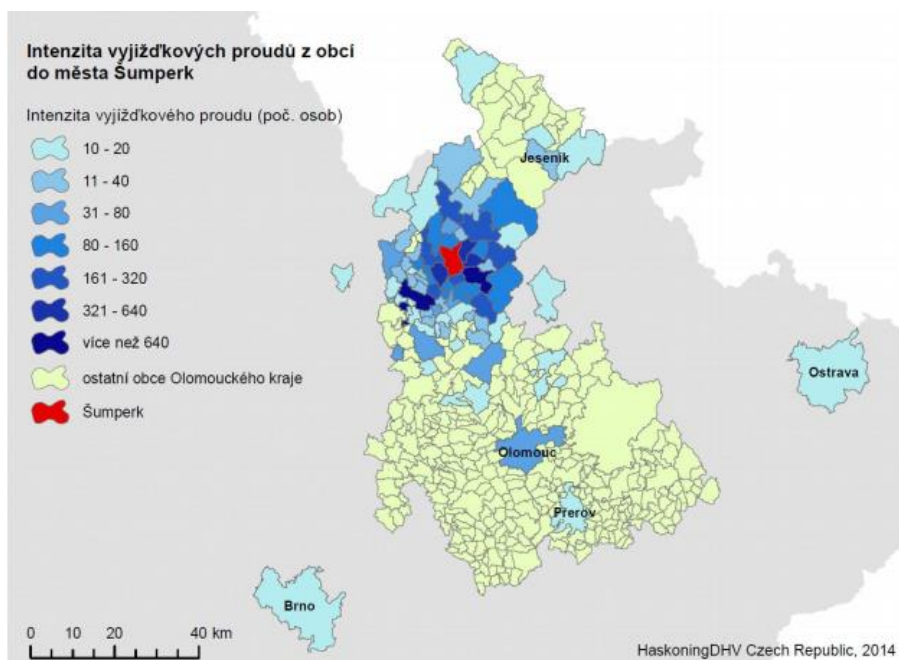
Obrázek číslo 12. – Struktura obyvatelstva dle vzdělání v ČR, zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

5.4.6 Intenzita vyjížďkových proudů z okolních obcí do města Šumperk

Město Šumperk má vyjížďkovou bilanci kladnou. Celkem dle sčítání lidu dojíždí denně do zaměstnání 5 236 (údaje z roku 2011) a do škol dojíždí 2 087 žáků (z nich většina denně). Na kartogramu (Obr. číslo 13) je znázorněna dojížďka obyvatel z jednotlivých obcí do města Šumperk.

Obrázek číslo 13. – Intenzita vyjížďkových proudů z obcí do města Šumperk, zdroj: Haskoning DHV Czech Republic, spol. s r.o, Strategický plán města Šumperk – Analytický profil města, 2014

Lze vyčíst, že většina lidí dojíždějících do Šumperka je z obcí v rámci ORP Šumperk. Dále je také podstatné zmínit vyjížďku z ostatních okresních měst do Šumperka, jako je Pířerov, Brno, Ostrava. Z těchto dat lze tedy vydedukovat, že Šumperk je velmi důležitým centrem pracovních příležitostí (i když se v poslední době pracovní

příležitosti minimalizují). Dle již zpracovaného dokumentu Strategie rozvoje je město největším poskytovatelem práce na severozápad od Olomouce. Některé podniky dokonce vykazují produkci, která je svou výrobou unikátní v evropském měřítku.

Na problematiku vyjížděky za prací se zaměřili zaměstnanci úřadu v Šumperku na oddělení pro územní plánování a jejich výsledkem bylo, že vyjížděka za prací je tak malá, že by bylo zcela zbytečné sestrojovat graf, či zveřejňovat zjištěné hodnoty. (Ing. Krobotová, oddělení územního plánování, in verb).

Bohužel nelze provést srovnání s jinými městy, jako je například Olomouc, či Jeseník. Tato města jsou od sebe dost daleko a každé z těchto měst je spádové pro nejbližší vesnice a menší městečka kolem.

Malá SWOT analýza

Příležitosti:

- Posilování trendu návratu „rodáků“ – zpravidla vysoce kvalifikovaní lidé se vrací bydlet na Šumpersko, zpravidla ovšem pracují na dálku mimo region nebo dojíždějí – potenciál vysoce kvalifikované pracovní síly (Zdroj: Haskoning DHV Czech Republic, spol. s r.o., *Strategický plán města Šumperk – SWOT analýza města, 2014*)

Ohrožení:

- Nárůst migrace mladých věkových skupin do větších center osídlení.
- Nárůst počtu obyvatel v postproduktivním věku. (V budoucnu nárůst poptávky po zdravotnických a sociálních službách a zařízeních)

5.5 EKONOMICKÁ ANALÝZA

Ekonomická struktura města je velmi úzce spojena s jeho historií, přírodními podmínkami a postavením města v rámci hierarchie sídel. Pokud se ohlédneme do minulosti tak víme, že ve 14. a 15. století dominuje v Šumperku zejména plátenictví a soukenictví. V období průmyslové revoluce, v 19. století, se stává Šumperk průmyslovým centrem pro celé okolí – zejména v oblasti textilní produkce. Tímto se Šumperk stává průmyslovým centrem pro okolní města a vesnice. Podstatné období pro rozvoj strojírenství, které zde přetrvává dodnes, je v první polovině 20. století, kdy hodně přispěly k posunu kupředu industrializační programy socialistické výstavby a koncentrační výstavby v průmyslu. Od roku 1990 se ekonomika v Šumperku měnila podobně jako v celém státě. Z centrálně plánované ekonomiky se postupně přecházelo na ekonomiku tržní. Významným procesem ve vývoji ekonomiky v Šumperku byla privatizace a terciarizace ekonomiky. Docházelo tehdy k vyčleňování životaschopných částí u dominantního zaměstnavatele tak, aby byly atraktivní pro investory a jejich majetkové vstupy. Díky uvolněné pracovní síle (kvalifikované) z podniků, které nebyly životaschopné, byla upřednostněna investice společnosti EPCOS v Šumperku. (Zdroj: Profil města Šumperka, nedatováno).

Malé a střední podnikání se rozvíjelo hlavně v období, kdy upadaly velké podniky.

(Zdroj: Haskoning DHV Czech Republic, spol. s r.o., Profil města Šumperka, 2014).

Dle Českého statistického úřadu je na území Šumperka evidováno celkem 6 550 subjektů, z čehož necelá polovina vykazuje aktivitu. 77 % z celkového počtu představují fyzické osoby a pouze 46,6 % z nich vykazuje aktivitu. Právnícké osoby zastupují 23 % z čehož 55,8% je aktivních. Zhruba 47 % právníckých osob představují obchodní společnosti.

Vývoj počtu ekonomických subjektů představuje níže tabulka (tabulka číslo 1.):

Tabulka číslo 1. – Vývoj počtu ekonomických subjektů, zdroj: oficiální stránky města Šumperk, online: <http://www.sumperk.cz/filemanager/files/file.php?file=127989>

	Registrované subjekty					Z toho subjekty se zjištěnou aktivitou (v %)				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Ekonomické subjekty celkem	7 017	7 137	7 178	6 731	6 555	-	45,76	46,22	49,60	48,72
Z toho fyzické osoby	-	5 688	5 699	5 218	5 047	-	44,83	45,24	47,82	46,62
Z toho právnícké osoby	-	1 449	1 479	1 513	1 508	-	49,34	50,00	55,78	55,77

V době změny ekonomického prostředí v ČR, v roce 1990, nebyl Šumperk tímto jevem nijak drasticky postižen. Důvodem je existence průmyslových podniků, které byly velmi atraktivní pro vstupy zahraničních investorů. Některé z nich se ovšem nedokázaly přizpůsobit tvrdým konkurenčním podmínkám a zkrachovaly.

V posledních letech je zaznamenán nárůst počtu ekonomických subjektů z řad místních obyvatel i zahraničních firem. Prosperující obory v tomto městě jsou převážně ty, jež se zaměřují na výrobu nástrojů, náradí, keramiky pro technické účely a supertvrdé materiály. Významné odvětví je také ve výrobě elektrických strojů a přístrojů.

Velké plus pro ekonomické subjekty a jejich podnikání je lokalizace města Šumperk. Toto město totiž leží na významné dopravní komunikaci E11.

Zaměstnavatelé v tomto městě jsou převážně (dle registru ekonomických subjektů) z odvětví obchodu a oprav motorových vozidel, dále profesní, vědecké a technické činnosti a v poslední řadě průmyslu a stavebnictví.

Největší z nich jsou podniky, které se zaměřují na elektroniku, strojírenství a textilní výrobu. Na zaměstnanosti obyvatel se také významně podílejí příspěvkové a rozpočtové organizace.

5.5.1 Za největší zaměstnavatele se v Šumperku považují:

- Šumperská nemocnice a.s.
- EPCOS s.r.o.
- Pars nova a.s.
- Pramet Tools s.r.o.

5.5.2 Podrobný popis prosperujících firem v Šumperku:

Šumperská nemocnice a.s. – Hlavním předmětem podnikání společnosti je poskytování ambulantní a lůžkové, preventivní, diagnostické, léčebné, ošetřovatelské, rehabilitační a poradenské péče. V posledních letech je znát, že se Šumperské nemocnici daří. Jedním z posledních úspěchů bylo získání certifikátu, který označuje nemocnici za jednu z nejlepších v ČR. Tato nemocnice v posledních několika letech prošla značnou rekonstrukcí a stala se tak atraktivnější pro obyvatele Šumperka a okolí.

Tento podnik je spádový pro 130 tis. obyvatel a jeho personál tomu odpovídá. Disponuje velkým počtem oddělení a může se pyšnit nejmodernějšími léčebnými metodami.

Podnikatelské cíle:

- udržet vysokou stabilitu a růst společnosti
- permanentní zvyšování kvality a produktivity práce
- modernizace provozu
- pokračování v programu kontinuálního zvyšování kvality
- udržet akreditaci nemocnice
- budování firemní kultury
- poskytování zdravotní péče na podkladě nejnovějších světových poznatků
- individuální – klientský přístup
- důraz na vzdělávání zaměstnanců
- spolupráce na vědeckých projektech
- prioritou jsou synergické efekty skupiny AGEL

Zdroje: Veřejně přístupné oficiální stránky Šumperské nemocnice a.s.

EPCOS, s.r.o. - Tato firma je pobočkou velmi známé společnosti TDK sídlící v Tokiu. Je to firma, která je jednou z největších výrobců elektronických součástek. Firma působí v Šumperku již celou řadu let a je zde velmi zakořeněná. Počet zaměstnanců zde stále roste a dle aktuálních informací z jejich webových stránek se není čemu divit. Svým zaměstnancům v rámci sociálního programu nabízí dobré výhody a podmínky.

Podnikatelské cíle:

- přispět k rozvoji světa ekonomiky
- „být dobrým sousedem“ – podporovat aktivity a programy v regionu
- chránit životní prostředí
- dodržovat zákonná ustanovení
- vážit si zaměstnanců

Pars nova a.s. - Tradiční česká firma s významným postavením na domácím trhu v oblasti výroby, modernizací a oprav kolejových vozidel. Od roku 2008 je Pars nova a.s. součástí skupiny Škoda Transportation, která má v oboru dopravního strojírenství silné postavení na domácím i světovém trhu. Svým zákazníkům nabízí ekonomicky a technicky zajímavá řešení, která napomáhají zkvalitnit a zefektivnit železniční a tramvajovou dopravu.

Podnikatelský cíl:

„Cílem je být nejžádanějším, dlouhodobě stabilním a spolehlivým partnerem pro obnovu a modernizaci kolejových vozidel“

Pramet Tools, s.r.o. – Tato firma se specializuje na výrobu nástrojů s vyměnitelnými břitovými destičkami ze slinutého karbidu. V roce 2014 se spojila s firmou Dormeer Tools a dohromady tak mají více než 150 - ti letou historii. Spojení těchto dvou firem přineslo mnoho výhod. Doplnění sortimentů a trhů, nová pracovní místa.

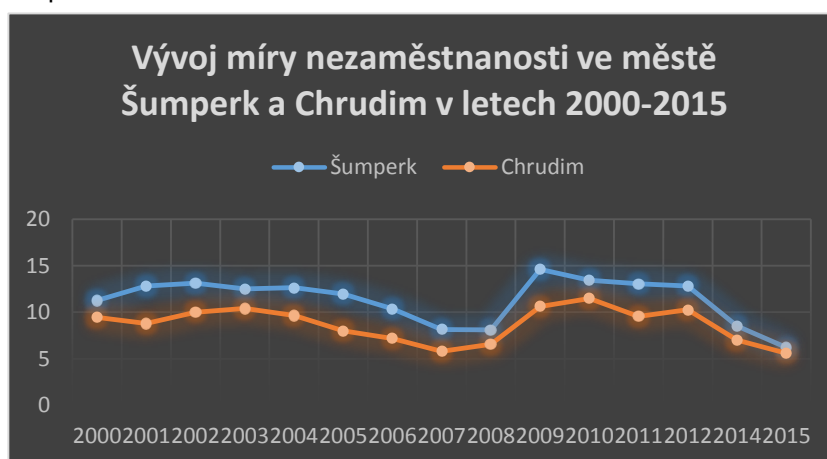
Podnikatelský cíl:

udržet si pověst odpovědného, čestného a stabilního výrobce, u něhož se zákazníkovi dostane vždy nejlepší péče

Tyto firmy spadají do kategorie o 500 a více zaměstnancích.

5.5.3 Ekonomická aktivita obyvatel města Šumperk

Obrázek číslo 14. – Vývoj míry nezaměstnanosti ve městě Šumperk a Chrudim v letech 2000-2015, vlastní zpracování

Graf byl zpracován na základě dat veřejné databáze Českého statistického úřadu. Z této tabulky lze vyčíst, že největší nezaměstnanost byla v Šumperku v roce 2009 (14,6 %) a v Chrudimi až v roce 2010 (11,48 %). Nejvyšší nárůst v Šumperku je zaznamenán z roku 2008 na rok 2009. Stejná situace je i v Chrudimi, proto lze předpokládat, že tento jev byl celorepublikový. Aktuální míra nezaměstnanosti v Šumperku je podle Českého statistického úřadu 6,2 % a v Chrudimi 5,6 %.

Díky porovnání těchto dvou měst lze vidět nepoměr míry nezaměstnanosti, i co se týče krajů. Chrudim spadá do Pardubického kraje, kde je velké množství fabrik a továren, což nám drží hodnoty níže, než je tomu tak v Šumperku.

Největším zjištěným důvodem, proč se lidé nemohou zařadit do pracovního systému ve městě Šumperk, jsou malé platy ve většině pracovních oblastí.

5.5.4 Trh práce

Situace je taková, že ve městě Šumperk je dle posledního měření SLDB 12 537 ekonomicky aktivních osob. Ekonomicky neaktivních obyvatel je zde 13 235. Tento fakt není nijak zvláštní. V podstatě se dá říci, že je to nový trend v celé České republice. Souvisí to nejspíš se změnami demografického chování české populace a v důsledku toho k demografickému stárnutí. Ve městě sice jsou pracovní nabídky ve strojírenství a stavebnictví, ovšem chybí zde pracovní síla, která by tato místa zabrala. Mladší lidé, kteří jsou hnací silou pro firmy, se stěhují za dalším vzděláním, či lepšími pracovními nabídkami. Pokud se lidé jednou odstěhují, málokdy se vrátí zpět do svého rodného města. Když už se vrátí, jsou ve věku, kdy nejsou vhodnými kandidáty na pracovní pozice, které jsou potřeba zaplnit.

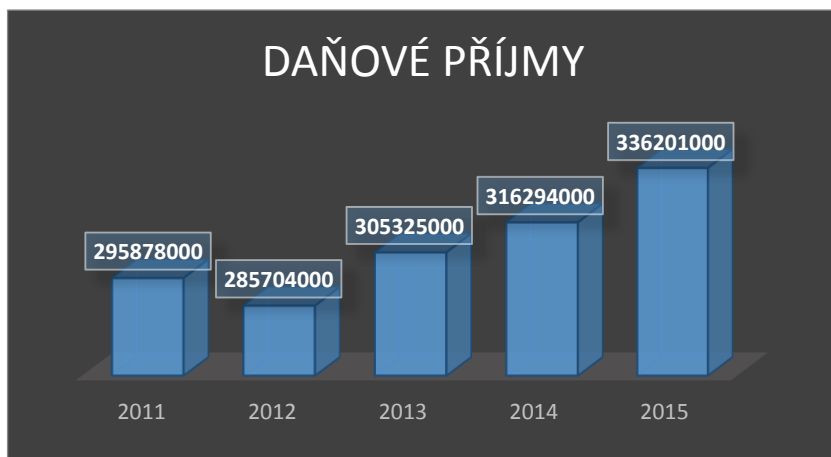
5.5.5 Rozpočet města

Rozpočty pro tuto ekonomickou analýzu jsou zpracovány na období 5-ti let a to od roku 2011 až 2015.

Příjmy

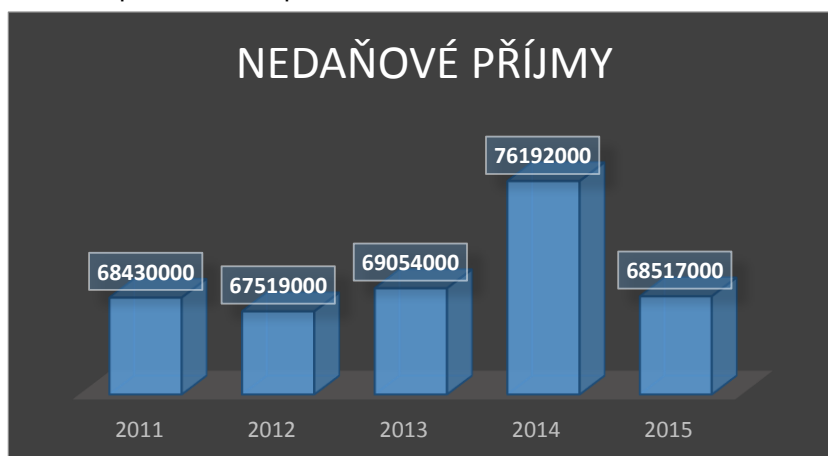
Na grafu, který představuje daňové příjmy lze vidět, že až na jednu výjimku, a to v roce 2012, příjmy stoupají. Při podrobnějším porovnání příjmů z roku 2011 a roku 2015 lze říci, že některé položky se rapidně navýšily. Například daň z přidané hodnoty byla v roce 2011 –110 000 000 korun, oproti tomu v roce 2015 se tato částka zvýšila na částku 126 300 000Kč. Dalším důvodem zvyšování daňových příjmů je i přírůstek několika položek, ze kterých jsou konečné příjmy sestavovány.

Obrázek číslo 15. – Daňové příjmy v Šumperku v letech 2011-2015, zdroj: veřejně přístupné rozpočty města Šumperk, vlastní zpracování

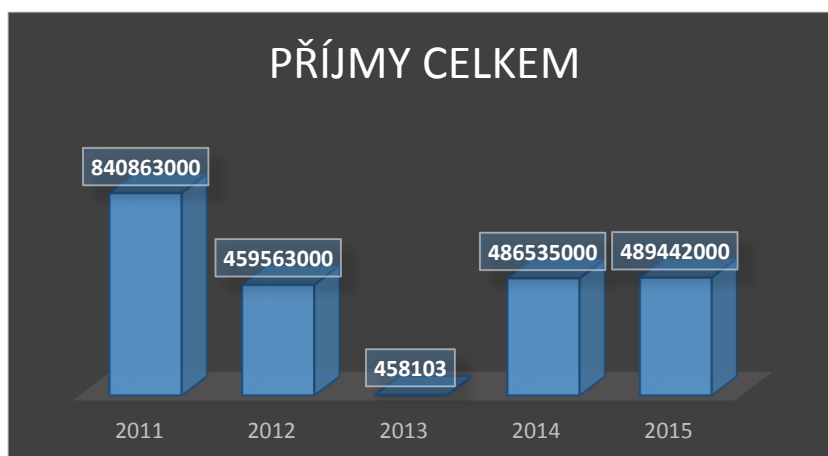

Dalším grafem jsou hodnoty nedaňových příjmů. Z tohoto grafu lze vyčíst, že v letech 2011 až 2013 se tyto příjmy držely podobné hranice. V roce 2014 byly nedaňové příjmy navýšeny položkami například za pronájem bytů (v roce 2013 to činilo 25 729 000 Kč a v roce 2014 to bylo 35 583 000). Další položka, která byla navýšena o 1000 000Kč, je pronájem pozemku kde se nachází Nemocnice s.r.o.

Obrázek číslo 16. – Nedaňové příjmy v Šumperku v letech 2011-2015, zdroj: veřejně přístupné rozpočty města Šumperk, vlastní zpracování

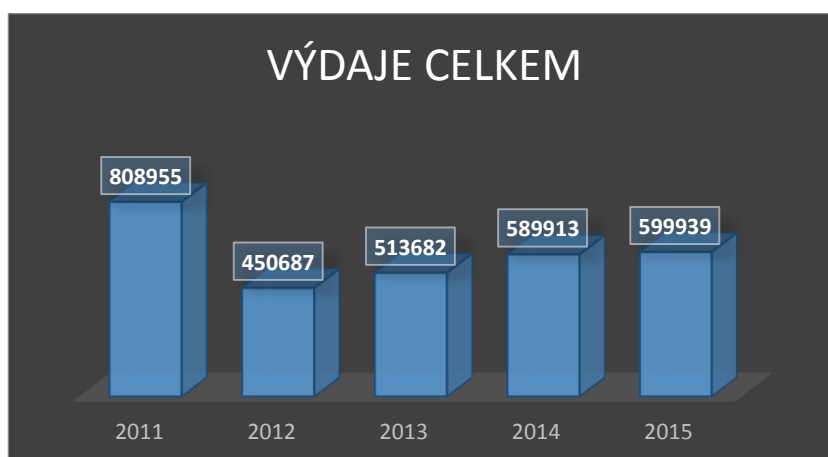
Obrázek číslo 17. – Celkové příjmy v Šumperku v letech 2011-2015, zdroj: veřejně přístupné rozpočty města Šumperk, vlastní zpracování

U předešlých dvou grafů je znatelný růst příjmů od roku 2010 do roku 2014. Na tomto grafu je to od roku 2012 do roku 2015 velice vyrovnané. Ovšem v roce 2011 jsou příjmy velmi vyšší, než je tomu tak v jiných letech. Důvodem je vysoká položka ostatních neinvestičních transferů v roce 2011, kde činí částku 316 090 000 Kč. Oproti tomu v ostatních letech se tato položka pohybuje kolem 50 000 000 Kč. V roce 2011 je tedy mnohonásobně větší.

Výdaje

Obrázek číslo 18. – Celkové výdaje v Šumperku v letech 2011-2015, zdroj: veřejně přístupné rozpočty města Šumperk, vlastní zpracování

Z grafu lze vyčíst, že až na rok 2011 byly výdaje vyrovnané a pohybovaly se v jedné podobné linii. Rok 2011 opět svou hodnotou převyšuje všechny ostatní. Výdaje jsou tak vysoké z důvodu velmi velkých provozních výdajů, kdy tato částka činila 668 048 000 Kč. V jiných letech se tato částka pohybuje kolem 390 000 000 Kč. Při bližším zkoumání jsem zjistila, že největší výdaje v roce 2011 byly v oblasti sociálních věcí. Což je v pořádku, jelikož příjmy pro tuto oblast byly také nadprůměrné vysoké.

Rozbor jednotlivých let

Rok 2011

V roce 2011 jsou příjmy a výdaje vyrovnané. Město dostalo dotace na projekt Partnerství Comenius Regio s částkou 125 000 Kč a mělo příjmy v podobě půjček pro 56 ZŠ na rekonstrukce, které byly především na energetické úspory.

Mezi výdaje patřilo zřízení knihy Šumperk ve fotografii za 250 000 Kč a projekt Partnerství Comenius Regio v částce 388 000 Kč, na který město dostalo dotace.

Rok 2012

V roce 2012 jsou příjmy a výdaje vyrovnané. Město poskytlo půjčku jedné ZŠ ve výši 2 107 000 Kč a dostalo dotace na dojíždějící žáky v částce 700 000 Kč.

Dále město poskytlo půjčku Sdružení cestovního ruchu-Jeseníky ve výši 150 000 Kč. Výdaje města byly v tomto roce na revitalizaci parků a městských lokalit, ze kterých lze vyzdvihnout započatí regenerace panelového sídliště ve výši 6 000 000 Kč, dále zřízení cyklostezky kolem řeky Desné v částce 1 200 000 Kč a cyklostezky propojující Šumperk s nedalekou obcí Bludov v hodnotě 250 000 Kč.

Rok 2013

V roce 2013 jsou příjmy a výdaje vyrovnané. V roce 2013 dostalo město dotaci na zpracování plánu LHP v částce 588 000 Kč a v rámci přeshraniční spolupráce s Polskem na projekt Euroregion Glacensis Společně za zdravím na Šumpersko (vytvoření nových turistických map) ve výši 135 000 Kč.

Výdaje v roce 2013 byly na zpracování plánu LHP, který v konečné částce vyšel na 587 000 Kč, dále výdaje na strategický plán města ve výši 250 000 Kč, vytvoření další cyklostezky Šumperk – Dolní Studénky v částce 12 000 000 Kč a oprava Kina Oka ve výši 1 000 000 Kč.

Rok 2014

V roce 2014 příjmy převyšují výdaje o 1 510 000 Kč. Neobvyklý příjem byl za prodej propagačních předmětů v hodnotě 90 000 Kč a vrácení několika půjček ve výši 2 496 000 Kč.

Mezi výdaje patřilo pořízení herních prvků do několika školských zařízení ve výši 10 689 000 Kč, aktualizace územního plánu Šumperka ve výši 1 000 000 Kč a zřízení skateparku Benátky v částce 7 000 000 Kč.

Rok 2015

V roce 2015 jsou příjmy a výdaje vyrovnané. V rozpočtech byl zjištěn pouze jeden neobvyklý příjem, a to dotace na mezi obecní spolupráci ve výši 670 000 Kč.

Tyto dotace byly v celé částce použity na tento projekt. Za neobvyklé výdaje pro tento rok lze považovat rekonstrukci rozhledny Háj v částce 397 000 Kč a vybudování dvou cyklostezek ve výši 5 500 000 Kč.

Rok 2014 jako jediný vykazuje schodek a to takový, že příjmy převýšily výdaje. Jedním z důvodů bylo vrácení několika půjček, které město v předchozích letech poskytlo například školním zařízením.

Dle rozboru z jednotlivých let jsem zjistila, že město čerpá a efektivně využívá dotace a s rozpočty umí zacházet tak, aby nevznikaly výrazné schodky na konci rozpočtového období.

Malá SWOT analýza

Příležitosti:

- Využití finančních prostředků strukturálních fondů EU v novém programovacím období 2014 - 2020.
- Posílení spolupráce města s podnikatelskou sférou.
- Posilování trendu návratu „rodáků“ – zpravidla vysoce kvalifikovaní lidé se vrací bydlet na Šumpersko, zpravidla ovšem pracují na dálku mimo region nebo dojíždějí – potenciál vysoce kvalifikované pracovní síly

Ohrožení:

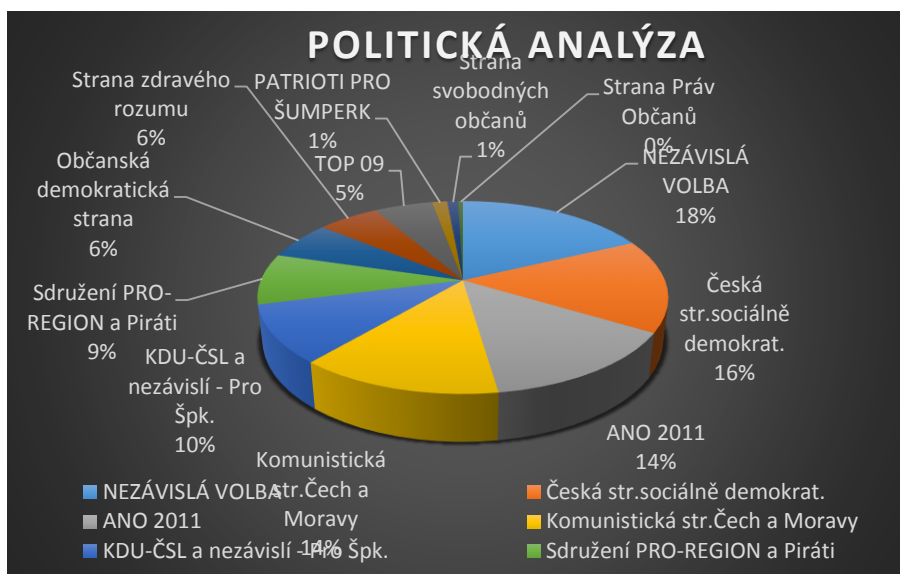
- Nárůst migrace mladých věkových skupin do větších center osídlení.
- Systém vzájemné komunikace město – podnikatelé a podnikatelé – město nefunguje uspokojivě – nespokojenost především ze strany menších subjektů
- Rychlé stárnutí obyvatel
- Zvyšující se počet nezaměstnaných obyvatel

5.6 POLITICKÁ ANALÝZA

5.6.1 Výsledky posledních voleb

Ve volbách do zastupitelstva města Šumperk okresu Šumperk konaných ve dne 10.10 – 11. 10 2014, byly podle výsledků převzatých od okrskových volebních komisí zjištěny výsledky voleb ve městě. Volebních okrsků zde bylo 30 a volební obvod byl 1. Počet voličů byl 22 410 z celkových 26 697 obyvatel. Z čehož 3 768 obyvatel je ve věku 0-14 let (nebyla zde možnost tyto obyvatele připustit k volbám). Tato čísla nám tedy říkají, že k volbám se nedostavilo pouhých 519 obyvatel, což v tomto měřítku (vzhledem k celkovému počtu obyvatel) není moc a po podrobnějším zkoumání by tento počet obyvatel ani nikterak neovlivnil výsledky voleb.

Obrázek číslo 20. – Politická analýza, zdroj: Český statistický úřad – aktuální zastupitelstva obcí – výsledky voleb dle obce Šumperk, vlastní zpracování

Nejvyšší počet hlasů a tím pádem největší zastoupení v zastupitelstvu (celkem 5 členů) získala strana NEZÁVISLÁ VOLBA. Tato strana má realistické cíle a je poměrně blízko občanům města, což lze vydedukovat z diskuzí a článků oficiálních novin města Šumperk. Jejich program je při odpovědném a efektivním nakládání s městskými financemi reálný.

Kandidatura je velice vyvážená, jsou zde mladí lidé, lidé z dělnických řad i starší podnikatelé. Důkazem toho že je tato strana oblíbená mezi obyvateli, je i fakt, že strana **NEZÁVISLÁ VOLBA** zvítězila i v okolních městech jako je Zábřeh na Moravě, Prostějov nebo Jeseník.

Zdroj: Veřejně přístupné oficiální webové stránky strany Nezávislá volba

Výčet některých bodů volebního programu Nezávislé volby:

- Dále zlepšovat docházkové a vyjížďkové trasy pro pěší a cyklisty v okolí města
- Vyvinout maximální úsilí k pokračování výstavby dopravního napojení silnice I/44 směrem na Mohelnici
- Realizovat projekt skate parku Benátky
- Pokračovat v programu regenerace panelových sídlišť
- Vytvořit dostatečnou kapacitu v městských mateřských školách
- Vybudovat průmyslovou zónu jako základ dalšího rozvoje výroby a zaměstnanosti ve městě a regionu

Konkurující politická strana: **Česká strana sociálně demokratická.**

Výčet některých bodů volebního programu ČSSD:

- Zajistit a dodržovat rovnost možností v podnikání, včetně oblasti cestovního ruchu i pro místní živnostníky, firmy a organizace
- Podporovat aktivity směřující k vytváření nových pracovních míst
- Rozvíjet a zkvalitňovat služby města pro důchodce, sociálně slabé občany a občany v přechodné tísní

- Urychlit výstavbu obchvatu města v návaznosti na revitalizaci rychlostní komunikace I/44 Mohelnice-Zábřeh-Jeseník a pokračovat v rekonstrukcích křižovatek a komunikací ve městě
- Vytvářet podmínky pro rozšíření stávající sítě cyklotras a cyklostezek.
- Ve vhodných lokalitách zajistit rozvoj hřišť a sportovních zařízení pro rekreační sport
- Zlepšit úklid města a tím snížit vysokou koncentraci polévatého prachu v ovzduší

Podrobný přehled volebních programů je k práci přiložen jako Příloha číslo 1. a Příloha číslo 2.

Tato politická strana měla vy výsledku 16 % hlasů, tudíž prohrála pouze o dvě procenta. Jejich volební program je velmi obsáhlý.

Tyto dvě volební strany se shodují snad nejvíce v bodech ohledně dopravy. V jiných oblastech jsou také ovšem body, které jsou si svým záměrem velice podobné. Pokud by v dalším volebním období vyhrála konkurující strana ČSSD, město Šumperk by se nemělo nijak razantně změnit.

Volební program Nezávislé volby je hodně zaměřen na tvrdé projekty, hlavně na rekonstrukce, revitalizace a budování nových objektů, či ploch. Oproti tomu strana ČSSD je zaměřena i na projekty měkké. Usiluje například o podporu aktivit, které budou směřovat k vytvoření nových pracovních míst, či v Šumperku rozšířit možnosti vysokoškolského studia.

5.6.2 Regionální partnerství a partnerská města

- Nysa (od roku 1996) – Polské město. Díky přeshraniční spolupráci mohlo město Šumperk čerpat z fondu, které využívá i město Nysa. Díky financím z tohoto fondu byly zřízeny dřevěné umělecké sochy, které lemují naučnou stezku v Šumperku, která vznikla i pro účely sportovního vyžití (in-line brusle, cyklistika...). Dále, co se týče města Nysa, je zde vybudovaný již několikaletý program výměny studentů. Dalším programem, který je vytvořen ve spolupráci s městem Nysa, je sportovní týden, kdy sportovci ze Šumperských škol jedou reprezentovat Šumperk do Nysy a naopak.
- Maarssen (od roku 1994) - Nizozemské městečko. Zde spočívá spolupráce ve výměně studentů gymnázií a pronájmu některých ploch v Šumperku pro podniky, které mají svou základnu v Maarssenu.
- Prievidza (od roku 2001) – Slovenské město. Spolupráce v oblasti komunální správy a politiky.
- Ebreichsdorf (od roku 2002) - Dolnorakouské město. Spolupráce zejména na podílení se na kulturních akcích. Hlavně spolupráce pěveckého sboru Šumperští Motýli a pěveckého sboru z města Ebreichsdorf.
- Polotsk (od roku 2000) – Bělorusko.
- Mikulov (od roku 1998) – České město. Se Šumperkem sdílí Mikulov kus poválečné historie, kdy byla obě města po nuceném odchodu části obyvatel během krátké doby početně dosídlena z vnitrozemí. Spolupráce těchto měst

spočívá hlavně na plánování festivalových akcí, které se jmenují „Šumperk baví Mikulov“ a „Mikulov baví Šumperk“.

Malá SWOT analýza

Příležitosti:

- Využití finančních prostředků strukturálních fondů EU v novém programovacím období 2014 - 2020 – například vyčleněním nových ploch pro podnikání
- Jeseníky jsou stále atraktivnější pro cestovní ruch, a to především v zimní sezóně (např. areál Kouty nad Desnou) – Šumperk má potenciál zachytit turisty pro kombinované pobyty hory /město
- Možné výhody a rozvoj díky spolupráci se spárovanými městy

Ohrožení:

- V dalších letech prohlubování „ekonomické krize“
- zrušení přeshraniční spolupráce s některými spárovanými městy
- V příštím volebním období výhra strany ČSSD, jejíž volební program není správně „ušitý“ pro město Šumperk

5.7 PŘÍRODNÍ ANALÝZA

Výkres Přírodní analýzy je přiložen k této práci pod názvem Přírodní analýza - grafická část/Příloha č. 3. Pro zpracování grafické části této analýzy byly použity mapové podklady ze serveru, které jsou přístupné online: www.geoportal.cuzk.cz.

5.7.1 Příroda ve městě a jeho okolí

Město Šumperk se nachází v podhůří Hrubého Jeseníku v Jesenické geomorfologické oblasti. Ze severozápadu a jihovýchodu je město obklopeno hřebeny Hanušovické vrchoviny a na jihozápadě se krajina otevírá do Mohelnické brázdy. Celé město leží v údolí a je převážně obklopeno zalesněnými kopci, či skalnatými útvary.

V okolí řeky Desné jsou převážně zastavěná území a urbanizované plochy. Plochy, které jsou kolem zastavěného území města, slouží jako orná půda (ty které jsou mírně svažité), dále jsou tu pastviny členěné pásy krajinné zeleně, které navazují právě na zalesněné kopce.

V Šumperku a jeho okolí se také nacházejí dvě vodní plochy. První z nich je rybník Benátky a druhá je vodní nádrž Krásné. Obě tyto plochy slouží k rekreačním účelům.

Na území města se nenachází žádná chráněná území, registrované významné prvky a ani Evropsky významné lokality soustavy Natura 2000. Je zde hranice CHKO Jeseníky, ta se ovšem nachází cca 3 km od hranice města Šumperk. Hodnotné

zázemí města zde utváří kopcovitá zalesněná krajina na západě, východu a severu města.

Co se týče ÚSESU, ten se zde vyskytuje a to hlavně v okolí řeky Desné. Jsou zde dva nadregionální souběžné biokoridory, na kterých leží dvě nadregionální biocentra.

(KNESL+KYNČL s.r.o., 2011)

Na území Šumperka se nachází několik přírodních prvků. První z nich jsou plochy lesní, které zabírají v řešeném území největší část. Tyto plochy lesa jsou hlavně v severní části území. V té jižní se totiž nachází část zastavěná spolu s plochami pro průmysl a jiné.

Další jsou plochy rekreace – zahrádkářské kolonie. Největší část těchto ploch je opět v severní části území. Kolem těchto zahrádkářských kolonií vede také pěší a cyklistická stezka, tudíž jsou tyto plochy poměrně dobře přístupné a v nedávné době se i pomalu rozšiřují. Dalším místem, kde se vyskytují tyto kolonie, je jižní část města. Tato plocha zahrádek je nenuceně napojena na stávající zástavbu rodinnými domy. Tudíž přechod mezi krajinou a zástavbou je díky ní plynulý. Dalším místem, kde jsou zahrádkářské kolonie, je opět jižní část města, avšak na břehu řeky Desné. Poslední plocha vyhrazená pro zahrádkáře je ve východní části města. Umístění je opět velmi dobré. Navazuje na stávající zástavbu a plynule přechází v les.

5.7.2 Veřejná zeleň

Plocha intravilánu města je tvořena celkem 125 ha. Je zde několik významných parků: Sady 1. Máje, park u Sanatoria, Dvořákovi sady, Jiráskovi sady, sady Bohuslava Martinů, Smetanovi sady a lesopark Cihelna.

Sady 1. Máje jsou situovány v centru města a slouží také jako propojení hlavního nádraží a centra. Byla zde realizována velká rekonstrukce, která trvala několik desetiletí. Na většinu sadů jsou vypracovány územní studie, které se zabývají hlavně revitalizací travního porostu a výsadbou nových stromů. Zmíněný lesopark Cihelna je uzpůsoben hlavně pro venčení psů a pořádání různých sportovních akcí.

5.7.3 Lesy

V okolních lesích jsou nejvíce zastoupeny porosty 3. vegetačního stupně (dubobukového) a 4. vegetačního stupně (bukového). Fragmentárně je také zastoupen 2. a 5. vegetační stupeň, kde v porostech dominuje hlavně smrk. Největší podíl zaujímají lesy jehličnaté, dále listnaté a na posledním místě lesy smíšené. V budoucnu jsou plánovány projekty na přizpůsobení lesů obyvatelům Šumperka a to zejména zbudováním nových stezek, laviček, lávek apod.

(KNESL+KYNČL s.r.o., 2011)

Malá SWOT analýza

Příležitosti:

- Při tomto množství zeleně – zlepšení kvality ovzduší ve městě

- Zpřístupnění okolních lesních ploch díky plánovaným projektům

Ohrožení:

- V případě úniků škodlivin z průmyslových podniků může dojít ke znečištění řeky Desné

5.8 FUNKČNÍ ANALÝZA

Funkční analýza je zhotovena hlavně kvůli problematice, týkající se rozvojových území pro průmyslové plochy.

Z výsledků zastoupení jednotlivých odvětví plyne, že nejvíce aktivních firem, které mají zároveň největší ambice pro rozvoj, jsou z odvětví strojírenství a průmyslové výroby. Proto je potřeba hledat nové plochy pro rozvoj průmyslové zóny.

Tyto stávající průmyslové zóny jsou dle platného územního plánu situovány v jižní části města, kde je i příhodně železniční trať a stanice. Další plochy, které se do budoucna plánují, by měly být také situované v této oblasti. Důvodem je dobrá dopravní dostupnost, dobré napojení na stávající dopravní sítě a fakt, že by navazovaly na plochu stávajících výrobních aktivit. Dalším plusem je, že tyto oblasti jsou mimo obytná území, takže nehrozí rušení hlukem, či jinými negativními faktory výroby.

Dle informací městského úřadu v Šumperku, konkrétně z odboru strategického plánování, je ovšem problém s vlastnictvím těchto ploch. Město vlastní v jižní části u železnice pouze tři plochy pro rozvoj průmyslu, které jsou ovšem svou malou velikostí neatraktivní pro firmy. Dalším negativem u těchto ploch je, že se vyskytují v záplavovém území Bratrušovského potoka a na své vlastní náklady bohužel žádný podnikatel, který by si chtěl pronajmout plochu pro podnikání, nechce platit za patřičné zajištění plochy v případě povodní (zasíťování).

Zbylé plochy pro rozvoj, které nejsou ve vlastnictví města, jsou ve vlastnictví soukromníků. Majitelé těchto ploch je nechtějí pronajímat ani prodávat potencionálním podnikatelům.

5.8.1 Majetkoprávní vztahy u průmyslových rozvojových ploch

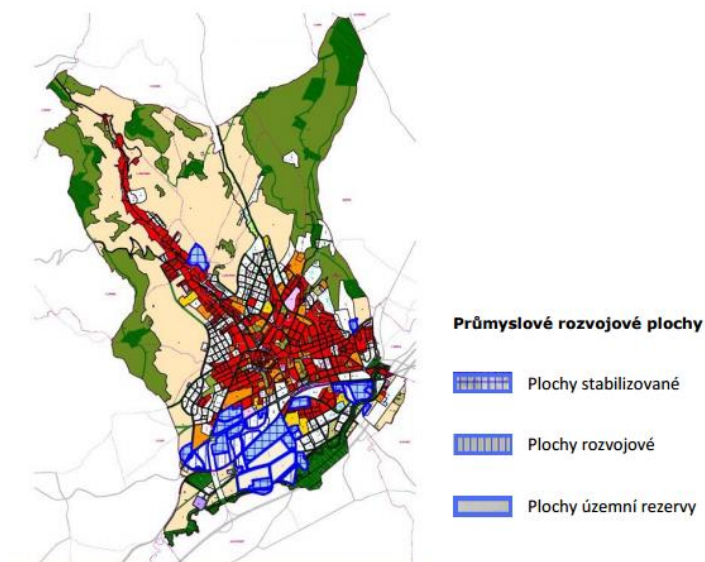
Výkres Majetkoprávních vztahů je přiložen k této práci pod názvem Majetkoprávní vztahy - grafická část/Příloha č. 4. Pro zpracování grafické části této analýzy byly použity mapové podklady ze serveru www.geoportal.cuzk.cz.

Při průzkumu majetkoprávních vztahů na serveru ČUZK bylo zjištěno, že ty nejlépe umístěné plochy pro rozvoj, jsou ve vlastnictví soukromníků. Plochy, které jsou ve vlastnictví města, leží v záplavovém území Bratrušovského potoka. Každá rozvojová plocha, jež není ve vlastnictví města Šumperk, má jiného vlastníka.

Šumperk má vymezeny 3 plochy územní rezervy, jež jsou smíšené výrobní a jsou navrženy v sousedství již stávajících výrobních ploch. Další plochy vymezené

územním plánem jsou rozvojové plochy. Tyto plochy jsou vyznačeny na přiloženém obrázku. (obr. číslo 19.)

Obrázek číslo 19. – Průmyslové rozvojové plochy, zdroj: Haskoning DHV Czech Republic, spol. s r.o

Z části jsou tyto průmyslové zóny již zabrány konkrétními investory a ty zbylé jsou stále nabízeny dalším investorům. Tyto průmyslové zóny jsou v ÚPD vyznačeny na využití pro občanskou vybavenost a výrobu.

5.9 ANALÝZA ZÁMĚRŮ

Výkres Záměrů je přiložen k této práci pod názvem Záměry - grafická část/Příloha č. 5. Pro zpracování grafické části této analýzy byly použity mapové podklady ze serveru www.geoportal.cuzk.cz.

V záměrech pro město Šumperk převažují nové plochy pro výstavbu. Nejčastěji plochy bydlení, dále plochy specifické a plochy občanské vybavenosti.

5.9.1 Plochy pro bydlení

Mnoho ploch pro bydlení se vyskytuje v prolukách řešeného území, avšak nejvíce se má v plánu stavět v severní části města.

V Západní části je i nový navržený koridor elektrické sítě, jež nejspíše bude obsluhovat i nově navržené plochy.

Je zde však stejný problém jako u rozvojových ploch pro průmysl. Většina ploch pro zastavění je ve vlastnictví soukromníků, kteří tyto plochy nechtějí pronajmout nebo prodat městu. Plochy, které jsou ve vlastnictví města, nejsou lukrativní pro výstavbu.

5.9.2 Plochy specifické a plochy pro výrobu

Kolem železniční sítě se vyskytují nejčastěji plochy specifické a plochy pro výrobu a skladování. Je tedy velmi pravděpodobné, že plochy specifické budou vyčleněny pro provoz průmyslových podniků. V předchozí analýze širších vztahů jsem se také pozastavila nad faktem, že jsou zde vyčleněny některé plochy pro zástavbu v záplavovém území řeky Desné. V analýze záměru lze vidět, že tyto plochy opravdu budou sloužit pro občanské vybavení a k určitým specifickým účelům.

5.9.3 Plochy pro zeleň a krajinné plochy

Dále jsou zde vymezena tři regionální biocentra, která jsou součástí katastrálního území nebo se ho alespoň dotýkají. První z nich je v severní části katastrálního území. Další z nich je umístěn v nejsevernějším cípu katastrálního území. I tenhle regionální biokoridor je obklopen přírodou bez rušivých elementů. Třetí a poslední z nich je situován u průmyslové zóny města u řeky Desné. Je sice pravda, že v okolí řeky Desné se nachází průmyslové podniky, avšak svou činností jsou neškodné pro tento biokoridor. Jejich hlavní funkce je totiž uskladňování materiálu a výroba textilií.

5.9.4 Plochy pro občanskou vybavenost

Velkým přínosem bude pro město Šumperk v budoucnu i vybudování nového informačního centra na Hlavní třídě. Nynější informační centrum se nachází v budově muzea, kde není plně využito. Přestěhování na Hlavní třídu a záměr zřídit zde obchůdek s památnými předměty zvýší jeho návštěvnost.

V nedávné době byl vybudován v Šumperku skatepark, který patří mezi největší parky tohoto druhu v Evropě. Je tedy vysoce pravděpodobné, že právě tady se budou konat nejrůznější akce, jež do města nalákají spoustu lidí jak z ČR, tak i ze zahraničí. (KUBOVÁ, 2015). Záměrem je tento park dokončit a propagovat.

5.9.5 Zamítnuté záměry

V Šumperku byly také záměry, které bohužel byly zamítnuty. Asi nejdůležitějším pro město bylo vybudování skokanského můstku Aleše Valenty, který byl však po zamítnutí realizován ve Štítech. Opět zde hlavním problémem byl nesouhlas ze strany obyvatele Šumperka, který vlastnil pozemek sousedící s řešenou plochou. Dnes je tento areál chloubou města Štítý a díky němu v tomto městě vysoce vzrostl zájem o turismus a celkově se i zlepšila finanční situace města. (KROBOTOVÁ, in verb).

Další neuskutečněné záměry se týkaly areálu bývalého sanatoria, kde se konaly čarodějnické procesy a bylo zde upáleno několik žen. Na tomto místě je i zbudován památník a vede zde již zmíněná stezka s dřevěnými sochami, které vznikly ve spolupráci s polským městem Nysa. (BUČKOVÁ, nedatováno). Na tomto místě byl hlavním záměrem zbudovat park, či rekonstruovat bývalé sanatorium. Ovšem po následných rozborech a průzkumech bylo zjištěno, že budova je ve velmi špatném stavu a není možné na ní provést rekonstrukci. Co se týče parku, ten byl zamítnut z důvodu nevyužitelnosti.

V Šumperku se dále nachází objekt, kde byla kdysi továrna/výrobní na textilie. Textilní průmysl neodmyslitelně patří k historii Šumperka a byl jedním z klíčových faktorů rozvoje města. Tento objekt je nyní ve velmi špatném stavu, avšak jeho historická hodnota je stále zachována. Záměrem města je odkoupit tento objekt, opravit ho a zbudovat v něm muzeum textilního průmyslu. Tento záměr by taktéž přilákal spoustu lidí do města, jelikož v okolí se nic takového nevyskytuje. Jediným a největším problémem je, že budova je ve vlastnictví soukromníka, který odmítá jakýkoliv pronájem, odkup, či změnu objektu. Ať už se město v minulosti snažilo jakkoliv vyjednat s vlastníkem, vždy bylo vše zamítnuto právě ze strany vlastníka. (KROBOTOVÁ, in verb)

Malá SWOT analýza

Příležitosti:

- Nárůst počtu obyvatel
- rozvoj fauny a flóry
- zlepšení cestovního ruchu

Ohrožení:

- Ohrožení budov v záplavové oblasti při povodních
- Pokud nebudou ochotni majitelé pozemků pro průmyslové zóny odprodat tyto plochy pro podnikání – možné „zamrznutí“ podnikání ve městě

5.10 VNĚJŠÍ ANALÝZA - PEST ANALÝZA

5.10.1 Politicko – legislativní vlivy

Území města Šumperk se dle Politiky územního rozvoje nachází ve specifické oblasti SOB3 Jeseníky – Kralický Sněžník. Dle Zásad územního rozvoje se město Šumperk nachází ve specifické oblasti SOB 4. Tato specifická oblast se zaměřuje na posílení zaostávajícího sociálního a ekonomického rozvoje a snaží se o napravení strukturální postižení ekonomiky s mnohými stagnujícími odvětvími hospodářství. Jako prioritní je zde podpora lesního hospodářství a zejména dřevozpracujícího průmyslu.

Dalším důvodem vymezení je Chráněná krajinná oblast Jeseníky, která má být do budoucna využívána a chráněna z důvodu potenciálu přírodních hodnot.

V této oblasti je také potřeba zlepšit nevyhovující dopravní propustnost celého řešeného území. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2009)

Z hlediska ZUR je Šumperk zařazen do rozvojové oblasti nadregionálního významu RO 2, přičemž samotného města Šumperk se bude týkat výstavba silnice I/44 a obchvat rychlostní silnice R35. Tyto dva významné projekty přispějí hlavně ke zlepšení špatného stavu životního prostředí tranzitní i jinou dopravou a k odklonění hluku a šumu z centra města. (Krajský úřad Olomouckého kraje, 2008)

5.10.2 Ekonomické vlivy

Mezi ekonomické faktory, které by mohly ovlivnit město Šumperk, patří hlavně:

- a) nezaměstnanost
- b) vývoj cen energií

Nezaměstnanost

Nezaměstnanost v okrese Šumperk je poměrně vyšší, než je tomu například v jiných okresech. Avšak město na tom není, co se týče nezaměstnanosti, až tak špatně. Snad nejhůře je na tom, po stránce nezaměstnanosti, okres Jeseník, který zhoršuje nejvíce průměr celého Olomouckého kraje. Co se týče okolí Šumperka, nachází se zde několik podniků, jež zaměstnávají spoustu obyvatel města. Většina z nich je v odvětví strojírenství a výroby, což by do budoucna, pokud by tyto podniky byly nuceny ukončit či omezit svou činnost, znamenalo pro obyvatele Šumperka velké problémy. Míra nezaměstnanosti by se nejspíše rapidně zvýšila.

Vývoj cen energií

Ve druhém případě, pokud budou ceny energií stoupat, a to hlavně elektřina a plyn je možné, že obyvatelé budou nuceni využít méně ekologické způsoby vytápění, na základě čeho by se poté rapidně zhoršil již tak špatný stav životního prostředí.

5.10.3 Sociálně-kulturní vlivy

Faktory, které ovlivňují a nejspíše i v budoucnu budou ovlivňovat město Šumperk, jsou:

- c) demografický vývoj populace
- d) rekreace
- e) úroveň vzdělávání
- f) návrat rodáků (převzato ze sociodemografické analýzy)
- g) Dark Tourism – temné cestování na místa katastrof a neštěstí
- h) Youth travel – mladí cestovatelé

Demografický vývoj populace

Z vypracovaných analýz je zřejmé, že největší úbytek obyvatelstva je ve věku zhruba od 20 do 30 let. Tito mladí lidé se stěhují do jiných měst za studiem, perspektivnějšími pracovními nabídkami, či za lepší životní úrovní. Na základě tohoto faktu populace ve městě za posledních několik let výrazněji stárne, tudíž je potřeba do budoucna počítat s většími nároky na sociální zdravotní služby a péči. Oproti tomu, pokud se lidé v tomto věku vrátí do města a budou si hledat práci zde, poroste zájem o školní zařízení a ekonomika by se opět mohla zlepšit. Ve městě Šumperk jsou pracovní příležitosti, avšak chybí zde kvalifikovaná pracovní síla. Tento problém by také mohl vyřešit návrat „rodáků“, kteří by se po absolvování patřičného vzdělání v jiném městě mohli zapojit do pracovního systému. Podniky ve městě, které hledají právě tuto kvalifikovanou pracovní sílu, by je tak mohly zaměstnat.

Rekreace

Jelikož je okolí města Šumperk velmi atraktivní pro turistiku a jiné zájmové činnosti, rekreace je zde velmi vyhledávaná. Šumperk spadá do oblasti Jeseníky, která je typická a známá hlavně díky horám a příhodným prostředím pro turismus. Nachází se zde spousta pěších i cyklistických tras. V blízkém okolí města Šumperk je tedy sousta chatových oblastí a středisek, která jsou využívána v zimě i v létě.

Šumperk je však spádový pro střediska, která se využívají spíše v létě a to hlavně skrz pořádání dětských táborů a různých soustředění. Lyžařská střediska jsou většinou dál od města Šumperk a menší městečka, která jsou hned u těchto středisek, jsou pro ně spádová, co se týče ubytování i ostatních věcí, které zahrnují pobyt na horách. Šumperk je tedy spíše takovou branou do Jesenických hor, kudy lidé projíždí a v současné době ani nemají důvod se déle zdržovat.

V budoucnu je však plánované propojení s Polskem cyklistickou trasou, která bude začínat právě v Šumperku. Již nyní je zde mnoho cyklistických tras, které slouží k propojení města s blízkými vesnicemi. Avšak tyto trasy nejsou výjimečné něčím, čím by mohly přitáhnout turisty z jiných měst, či krajů.

Co se týče rekreace, lze brát za konkurující město Jeseník. Je to město, které je v podstatě ve středu turistického dění. V okolí je spousta zimních středisek i pěších a turistických cest, které jsou využívány v zimě i v létě.

Situace se ve městě Šumperk, co se týče turismu, zasekla na mrtvém bodě. Město sice má snahu a tendenci se prosadit i po téhle stránce, avšak nemá dostatek prostředků k tomu, aby zadrželo lidi, jedoucí do horských středisek, či chatových oblastí.

Úroveň vzdělávání

Úroveň vzdělávání je úzce spjata s nezaměstnaností. V Šumperku úroveň vzdělávání není špatná a je srovnatelná s republikovými hodnotami. Avšak není zde dostatečně kvalifikovaná pracovní síla, která by obsadila většinu volných pracovních míst. Ti lidé, kteří v Šumperku žijí a mají patřičné vzdělání, kvůli často podprůměrným platům vyjíždějí z města například do Olomouce, kde jsou platy vyšší.

Nyní je situace taková, že firmy se snaží lidi nalákat zpět skrz kvalitnější finanční ohodnocení za práci. Většinou se jedná o práce manuální, tudíž zde není potřeba zvláštního vzdělání. Lidé tedy nemají tendenci usilovat o další vzdělávání, když je k tomu zaměstnavatel vyloženě nenuť.

Návrat rodáků

V současné době je ve městě situace taková, že lidé opouští město v mladém věku (většinou hned po střední škole) s vidinou lepších vyhlídek v jiném městě. Lepší vyhlídky jsou zde hlavně v podobě finančně lépe ohodnocené práce, lepší životní úrovně, či pokračování ve studiu, které v Šumperku bohužel není.

Dark Tourism – temné cestování na místa katastrof a neštěstí

Tento typ turismu je význačný tím, že přivádí návštěvníky na místa, kde se v minulé, či nedávné době udála nějaká tragédie nebo neštěstí. Místa spojená se smrtí, či nějakou tragédií mají schopnost přitahovat davy turistů.

Tento typ turismu je poměrně moderní. Pro lidi se stávají destinace plné jiných turistů neatraktivní a začínají se zajímat o místa, která nejsou jen na pohled či kulturu zajímavá, ale také svou historií něčím významná a lákavá. (ŠINDELÁŘOVÁ, 2008)

Jedním z takovýchto míst je areál bývalého sanatoria v Šumperku, který již dnes není v provozu. Tento areál dříve sloužil k lékařským a lázeňským účelům. Byly zde velmi unikátní Vzdušné a Sluneční lázně. V areálu této léčebny byly také v minulosti pořádány čarodějnické procesy a bylo zde odsouzeno a upáleno až 38 lidí. Místo celého areálu působí velmi ponuře, avšak má v sobě určité kouzlo. (BUČKOVÁ, nedatováno)

Obrázek číslo 21. – Sanatorium Šumperk, zdroj: www.m-gallery.cz

Youth travel – mladí cestovatelé

Mladí lidé se v současnosti spíše označují za cestovatele, než za turisty. K tomuto pojmu se také váže termín „Gap Year“.

Gap year

Tento pojem představuje vycestování po skončení určitého typu studijního cyklu. Lidé v mladém věku většinou chtějí poznat jinou zemi, či město a před začátkem profesní kariéry nebo při změně zaměstnání odcestují pryč z města. Česky by se dal přeložit tento výraz jako „přelomový rok“. Tato skupina lidí se však ne vždy váže k určitému věku. Mezi tyto cestovatele patří i lidé v pokročilém věku, kteří se například ocitli na důležité životní křižovatce a cestou do zahraničí tak řeší svá dilemata.

Nejčastěji se však jedná o mladé lidi ve věku kolem 25 let. Tito lidé mají poměrně vysoké vzdělání a jejich hlavními motivacemi je chuť poznávat jiná místa a kultury, dalšími pak rekreace a zábava.

(Šindelářová, 2008)

5.10.4 Technologické vlivy

Faktory, které mají a do budoucna by mohly mít vliv, jsou:

- a) nové objevy
- b) změny technologie
- c) automatizace

Nové objevy

Většina firem, které mají svou činnost na území města Šumperk, podnikají ve strojírenském průmyslu a ve výrobě. Mezi tyto firmy se řadí podnik Pars nova a.s., který pod firmou Škoda a.s. vyrábí, modernizuje a opravuje kolejová vozidla. Tato firma zaměstnává velké procento obyvatel města. Výroba v tomto odvětví je velmi stabilizována, a soustřeďuje se také na modernizaci, čímž je zde prostor pro nové objevy, zkvalitňování výrobků atd. Díky těmto novým objevům roste pravděpodobnost poptávky po zaměstnancích, což by v budoucnu řešilo problém s nezaměstnaností. Nové objevy by také nejspíše zapříčinily růst firmy a poptávku po dalších volných rozvojových plochách pro podnikání. Těchto ploch je v Šumperku několik, takže do budoucna je tento fakt velkou příležitostí. Další z firem, u které jsou přepokládány nové objevy je EPCOS s.r.o. Tato firma se specializuje na výrobu elektronických součástek, které jsou z 98 % exportovány do celého světa (Oficiální internetové stránky firmy EPCOS s.r.o.). S ohledem na to, že elektronika a informační technologie každou chvíli představují nové objevy, lze počítat i s rozvojem firmy EPCOS s.r.o. v Šumperku. V této firmě však na nové výzkumy a objevy bude potřeba kvalifikovanou pracovní sílu, což bude v budoucnu představovat velký problém. Je zde tedy možnost, že firma EPCOS s.r.o. přesune svou výrobu do města, které má právě tuto kvalifikovanou sílu k dispozici. Město Šumperk by tak ztratilo jednoho z největších zaměstnavatelů v okrese.

Změny technologie

Změny technologie jsou úzce spjaty s výrobou. Aktuální situace je taková, že největším znečišťovatelem životního prostředí je firma Pars a.s. Pokud by tedy nastala změna technologie výroby a firma by například používala paliva, či zdroje šetrnější k životnímu prostředí, mohlo by to mít velmi kladný dopad na životní prostředí.

Změna technologie má však i negativní dopady na ekonomiku města. Na větších firmách jsou závislé i ty menší. V Šumperku je tomu tak, že menší firmy jsou většinou subdodavateli pro významné podniky. Pokud by nastala změna technologie výroby, mohlo by se stát, že by tyto malé firmy přišly o zakázky.

Automatizace

V případě automatizace nejde pouze o náhradu lidské práce roboty v průmyslu, ale také o prodejní procesy a oblast informačních technologií.

Lidé velmi často přichází o práci kvůli automatizaci v podobě robotické náhrady. Nynější ekonomické cíle však s trendem výrazné změny na trhu práce nepočítají, proto lze tento trend brát do budoucna jako velkou hrozbu.

Dá se totiž říci, že čím méně je pracovních příležitostí, tím méně je peněz v oběhu a to znamená i méně peněz k nákupu, což se odráží celkově negativně v ekonomice celého státu.

Vzniká tedy situace, kdy jsme schopni díky automatizaci vyrobit spoustu výrobků za nízkou cenu, avšak problémem je tyto výrobky prodat. (JONÁŠEK, 2015)

Malá SWOT analýza

Příležitosti:

- Díky návratu rodáků – zaplnění volných pracovních míst ve významných podnicích
- Nové objevy v technicky zaměřených oborech – v Šumperku několik velkých firem z tohoto odvětví – nárůst poptávky po pracovní síle – snížení nezaměstnanosti - nárůst poptávky po volných průmyslových plochách pro rozvoj

Ohrožení:

- V případě omezení, či ukončení výroby velkých podniků – ztráta zaměstnání pro spoustu obyvatel města
- V případě stoupaní cen energií – zhoršení životního prostředí (lidé budou hledat levnější a méně ekologičtější způsoby vytápění...)
- V případě nových objevů v technologii – potřeba vysoce kvalifikovaných pracovníků (v Šumperku velký nedostatek) – možnost přesunutí výroby mimo Šumperk – zvýšení nezaměstnanosti
- Nedostatečná mobilita mezi Šumperkem a některými spádovými vesnicemi z hlediska hromadné dopravy – nutnost obyvatel vesnic, kteří jsou zaměstnaní v Šumperku využívat osobní dopravu – v případě zdražení pohonných hmot problém

5.11 ZÁVĚREČNÁ SWOT ANALÝZA

Silné stránky

- Dobrá dopravní obslužnost ve městě
- Propojení města s vedlejšími vesnicemi a městy
- Vysoká úroveň zdravotnických služeb
- Dostatečná sociální infrastruktura – počet škol, kulturních středisek a ploch pro sportovní využití
- Blízkost přírody a ploch volné krajiny
- Velmi výrazně kladné saldo dojížděky
- Pozice města jako významného centra ekonomického rozvoje Olomouckého kraje

- Šumperk leží na důležité komunikaci pro tranzitní dopravu do/z Polska a na slezské magistrále I/11
- Lokalizace významných podniků poskytujících pracovní místa zejména v oblasti kovoprůmyslu a strojírenství (s unikátní výrobou v celoevropském měřítku a vysokým podílem výzkumu a vývoje)
- Přítomnost zahraničních investorů ve městě
- Nezádluženost města – dobré hospodaření s financemi
- Spolupráce s partnerskými městy zejména formou výměnných pobytů studentů základních a středních škol, pořádání slavností jednou ročně střídavě v některém z měst a kontakty na partnerská města
- čerpání financí z Polských fondů, díky přeshraniční spolupráci s městem Nysa
- Využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU
- Nově vybudovaný skate park
- Hojné zastoupení zeleně – zlepšuje estetickou stránku města
- umístění biocenter a biokoridorů v nekonfliktních oblastech
- Dobré docházkové vzdálenosti

Slabé stránky

- Poměrně velká část zastavěné plochy v záplavovém území řeky Desné
- Držící se smog a oblačnost kvůli obklopení města horami
- Malý počet veřejných mateřských škol
- Nedostačující počet parkovacích míst ve městě
- Pokles počtu obyvatel způsobený především migračním úbytkem
- Nárůst počtu obyvatel v postproduktivním věku. (V budoucnu nárůst poptávky po zdravotnických a sociálních sužbách a zařízeních)
- Chybějící vysoce kvalifikované lidské zdroje (především v oboru strojírenství) – mladí a vzdělaní lidé opouštějí město
- Vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných
- Chybí záměry na nalákání obyvatel do města
- Neochota soukromníků, kteří vlastní plochy pro rozvoj či hodnotné kulturní objekty, vyhovět městu s odkupem těchto ploch a objektů
- Zamítnuté projekty, které by byly velmi přínosné pro město
- Nevhodné umístění zahrádkářských kolonií v jižní části města
- Nedostatečná obslužnost železniční a autobusové dopravy v některých obcích

Příležitosti

- Odstranění největšího šumu z dopravy z centru města díky novému návrhu silnice třídy I.
- Plné využití potenciálu nového skateparku – pořádání různých akcí a závodů v Evropském měřítku – přilákání nových návštěvníků města

- Posilování trendu návratu „rodáků“ – zpravidla vysoce kvalifikovaní lidé se vrací bydlet na Šumpersko, zpravidla ovšem pracují na dálku mimo region nebo dojíždějí – potenciál vysoce kvalifikované pracovní síly (Haskoning DHV Czech Republic, spol. s r.o., 2014)
- Výstavba čtyř pruhové komunikace Mohelnice-Šumperk, která zatraktivní město pro další podnikání (Haskoning DHV Czech Republic, spol. s r.o., 2014)
- Využití finančních prostředků strukturálních fondů EU v novém programovacím období 2014 - 2020
- Posílení spolupráce města s podnikatelskou sférou
- Jeseníky jsou stále atraktivnější pro cestovní ruch, a to především v zimní sezóně (např. areál Kouty nad Desnou) – Šumperk má potenciál zachytit turisty pro kombinované pobyty hory/město
- Možné výhody a rozvoj díky spolupráci se spárovanými městy
- rozvoj fauny a flóry díky nově navrženým biokoridorům a biocenter
- zlepšení cestovního ruchu díky novému skate parku
- Zpřístupnění okolních lesních ploch díky plánovaným projektům
- Nové objevy v technicky zaměřených oborech – v Šumperku několik velkých firem z tohoto odvětví – nárůst poptávky po pracovní síle – snížení nezaměstnanosti
- automatizace

Ohrožení

- Vytopení řekou Desnou nových ploch pro zastavění i stávajících zastavěných, které jsou situovány v záplavovém území
- Zhoršení kvality ovzduší ve městě
- Nedostačující kapacita ve veřejných mateřských školkách
- Růst počtu obyvatel v postproduktivním věku. (V budoucnu nárůst poptávky po zdravotnických a sociálních službách a zařízeních)
- Nárůst migrace mladých věkových skupin do větších center osídlení.
- Zvyšující se počet nezaměstnaných obyvatel
- Žádný posun z hlediska podnikání – hodně rozvojových ploch, ovšem jen málo z nich je možné si pronajmout, nebo odkoupit
- zrušení přeshraniční spolupráce s některými spárovanými městy
- V případě úniků škodlivin z průmyslových podniků může dojít ke znečištění řeky Desné
- V případě omezení, či ukončení výroby velkých podniků – ztráta zaměstnání pro spoustu obyvatel města
- V případě stoupaní cen energií – zhoršení životního prostředí (lidé budou hledat levnější a méně ekologičtější způsoby vytápění...)
- Nedostatečná mobilita mezi Šumperkem a některými spádovými vesnicemi z hlediska hromadné dopravy – nutnost obyvatel vesnic, kteří jsou zaměstnaní v Šumperku využívat osobní dopravu – v případě zdražení pohonných hmot problém

Na základě SWOT analýzy jsem identifikovala dva klíčové faktory. První souvisí s nezaměstnaností, žádným posunem z hlediska podnikání a faktem, že v Šumperku se nachází spousta velkých průmyslových firem, u kterých se předpokládá určitý pokrok, či rozvoj. Šumperk je městem, které poskytuje zaměstnání převážné části obyvatel Šumperského regionu. Prvním faktorem je automatizace.

Druhý faktor souvisí s nedostatkem kvalifikované pracovní síly, s růstem počtu obyvatel v postproduktivním věku a s faktem, že mladí a vzdělaní lidé opouštějí město. Tímto druhým faktorem je tedy návrat rodáků do města Šumperk.

Při psaní scénářů rozvoje se tedy bude pracovat s faktorem automatizace a návratem rodáků do města Šumperk. Na základě těchto dvou hybných sil budou vytvořeny různé kombinace a výsledky nám přiblíží dopady těchto hybných sil na město Šumperk.

VI. SCÉNÁŘE

V šedých rámečcích („NEAKTIVNÍ ŠUMPERK“), jsou naznačeny scénáře rozvoje, které budou sloužit pro zvýraznění zranitelnosti města. Scénář se bude snažit ukazovat samovolný vývoj, aniž by do něj město nějak zasahovalo.

1. scénář rozvoje – rychlá automatizace ANO + návrat rodáků ANO

Velké firmy v Šumperku jdou s dobou a poměrně rychle automatizují svoji výrobu. Již v minulosti provedly firmy některé kroky a do své výroby zavedly robotické stroje. Konkrétně se tento krok týká firmy EPCOS, s.r.o., která se soustřeďuje na výrobu elektrotechnických součástek. K výrobě elektrotechnických součástek je zapotřebí hned několik robotických strojů. Některé tyto součástky jsou tak malé, že by s nimi člověk snad ani manuálně pracovat nemohl. V této firmě je tedy více než nezbytné zaměstnávat spíše pracovníky kvalifikované s patřičným vzděláním.

Další velmi významnou firmou je Pars nova a.s. Tato firma se zaměřuje na výrobu, modernizaci a opravu kolejových vozidel. Firma Pars nova a.s. má ve své výrobě a provozu několik mechanických strojů, avšak ty slouží zejména k manipulaci s těžkými dílci. Má proto zaměstnance kvalifikované i ty, kteří nemají vzdělání na vyšší úrovni. Najdou zde uplatnění inženýři, projektanti, technici, ale i lakýrníci, svářeči, posunovači apod.

Menší firmy v Šumperku a v regionu také nezůstávaly pozadu a částečně nebo zcela svou výrobu automatizovaly.

Všichni zaměstnavatelé v této době, hlavně ti s velkými firmami, pohledávali po kvalifikované pracovní síle, která v Šumperku schází.

Jelikož se v posledních letech stává trendem navracení se lidí do svých rodných měst, firmy svou hledanou kvalifikovanou pracovní sílu brzy našly. Důvody navracení jsou různé. U starších lidí to může být touha po klidu ve městě, ve kterém vyrůstali. Mladší lidé zase chtějí brzy vlastnit byt, či pozemek s vlastním domem, což je v okolí velkých měst jako je Praha, Brno a Ostrava mnohem dražší záležitost než například v Šumperku.

Dalším důvodem, proč se lidé stěhují zpět do svých rodných měst je, aby se postarali o své rodiče či prarodiče, kteří v určitém věku potřebují někoho, kdo by se o ně postaral. Stává se tedy velmi často, že když se mladší členové rodiny přestěhují do Šumperka se záměrem postarat se o starší členy rodiny, tak zde již zůstanou, jelikož zdědí pozemek či dům po této starší generaci. Pomalu ale jistě se tedy do města navraceli rodáci všech věkových kategorií. V městě se zlepšovaly podmínky v oblasti bydlení, kultury, školství i podnikání. Proto se stalo Šumperk lukrativní hlavně pro kvalifikované lidi, které zde díky volným pracovním místům našli uplatnění.

A čím město přispělo k návratu kvalifikované pracovní síly?

Tato cílová skupina lidí je většinou zvyklá na určitý standard. Město se tedy rozhodlo pro vytvoření takových podmínek, které by tyto lidi nalákaly zpět.

Šumperk disponuje několika volnými plochami pro bydlení, které jsou stále nezaplňené. Investoval tedy do zhotovení několika územních studií na tyto plochy.

Dále se město se snažilo poskytnout celkově kvalitní bydlení, kde kladlo důraz na pestrost a sociální soudržnost.

Mezi kroky ke zkvalitnění kulturního života ve městě se řadilo uspořádání několika připravovaných festivalů a zavedení jarmarků, kde své produkty mohli nabízet malí podnikatelé z okolí.

Dále město přispělo na obnovu kina Oka, které sice pravidelně promítalo, avšak poslední rekonstrukce a obnova zde proběhla v dávné minulosti. Při příležitosti rekonstrukce zde bylo i zavedeno víkendové letní promítání v parku u letní scény objektu Vily Doris. Byly zde promítány filmy různé tematiky, mezi které se řadily například snímky úzce spjaté s okolím Šumperka, či zfilmované cestopisné deníky několika významných Šumperských cestovatelů. Město se takto snažilo uspokojit i potřeby náročnějšího diváka.

Započaly se také připravované projekty. Mezi ně patřila například modernizace aquacentra – krytého bazénu na Benátkách, modernizace zimního stadionu a jeho zpřístupnění veřejnosti, vytvoření „Příměstského lesa“, kde se nachází bikrosová a fourcrossová dráha spolu s krytými posezeními v altánech s možností grilování apod.

V oblasti školství se město zaměřilo na problematiku nedostačujících kapacit ve školkách. Ve velmi blízkém okolí města se soustředily vesničky, které měly školky na dobré úrovni. Tyto školky nebyly tak zaplněné, jako ty v Šumperku. Proto město Šumperk zajistilo autobusovou dopravu speciálně pro tyto malé děti, které sice pocházely ze Šumperka, avšak zapsané byly v mateřských školkách v dané vesnici. Tyto autobusy přepravovaly žáky i dozor každý den z města do vesnických školek a zpět.

Město neinvestovalo pouze do předškolních zařízení, ale soustředilo se také na ty pozdější. Vyjednávalo s univerzitou, která má svou pobočku právě v Šumperku o zřízení další pobočky technického zaměření. Dále se uskutečnilo několik programů na zkvalitnění výuky ve spolupráci s místními firmami ve formě stáží, exkurzí apod.

Město Šumperk se již delší dobu potýkalo se zvýšenou nezaměstnaností, ke které navíc přispěla i rychlá automatizace firem ve městě.

Na tento problém reagovalo tak, že se snažilo vytvořit dobré podmínky pro podnikání. Patřily mezi ně například zřízení podnikatelského inkubátoru, zlepšení technické infrastruktury v oblastech kde to bylo potřeba, či zřízení poradenského centra pro podnikatele. Dále město zasíťovalo problematické plochy pro podnikání na své vlastní náklady, čímž se tyto plochy staly atraktivnější pro potencionální podnikatele. Dokonce i aktivita ze strany úřadu se posunula na vyšší úroveň. Komunikace mezi podnikatelskými subjekty a správou města tak dobře fungovala, což nalákalo do města několik dalších lidí se zájmem o svůj vlastní podnik.

Na základě těchto kroků, které město podniklo, aby nalákalo kvalifikovanou sílu, se do města postupně vraceli lidé, jež zde měli v plánu začít nový život, či odstartovat nové podnikání.

Tento návrat rodáků nebyl výhodný jen pro zaměstnávající firmy, ale i pro město. Pronajalo totiž hned několik bytových jednotek, které doposud byly volné, čímž se postupně vracela část peněz, kterou město investovalo do realizovaných záměrů.

Firma EPCOS s.r.o. nabízela v té době potencionálním zájemcům, kteří doposud bydleli mimo region, zajištění ubytování a jeho hrazení po dobu 3 měsíců po nástupu do zaměstnání. I tento příslib nalákal několik kvalifikovaných lidí zpět do města Šumperk.

Jak již bylo výše zmíněno, spolu s „projektem“ na navrácení kvalifikované síly se Šumperk musel zabývat i faktem, že spousta firem ve městě pomalu automatizovala svou výrobu a propouštěla velkou část zaměstnanců.

„NEAKTIVNÍ ŠUMPERK“ – znázorněna situace, kdy se město soustředí pouze na jednu hybnou sílu - návrat lidí, a opomíjí faktor automatizaci.

Šumperk počítal s navýšením nezaměstnanosti po automatizaci firem, avšak neučinil žádná opatření, která by dopad nezaměstnanosti mohla snížit. Problémy chtělo město řešit, až nastanou.

Zatímco se město věnovalo projektům a záměrům na návrat kvalifikované pracovní síly, firmy v Šumperku prošly nečekaně velmi rychlou automatizací a během velmi krátké doby se extrémně ve městě zvýšila nezaměstnanost.

Rekvalifikační kurzy v Šumperku tehdy neodpovídaly poptávkám po potřebné pracovní síle. Prohluboval se zde problém s nezaměstnaností, vznikaly zde sociálně odloučené skupiny a bezpečnost ve městě se také výrazně zhoršila. Lidé, kteří se rozhodovali nad návratem do města, se dozvěděli o aktuálním problému a začali pomalu ztrácet důvěru v to, že si zde najdou dobrou práci, když už nyní se město potýká s problémem vysoké nezaměstnanosti. Ti kvalifikovaní lidé, kteří do města přišli, když zde ještě nebyly problémy spojené s nezaměstnaností, Šumperk pomalu opouštěli.

Naštěstí se město Šumperk již delší dobu připravovalo na automatizaci a s ní spojenou zvýšenou nezaměstnaností.

Automatizace nastala velmi rychle v době, kdy město připravovalo záměry, které by nalákaly kvalifikovanou pracovní sílu zpět. Díky zřízení podnikatelského inkubátoru zde vznikla volná pracovní místa. Další volná pracovní místa vznikla při modernizaci aquaparku, zimního stadionu, či parku. Všechny tyto projekty byly pod záštitou města Šumperk. Proto na realizaci těchto projektů byly vybrány ty firmy, které svou činnost v Šumperku započaly s výstavbou nového podnikatelského inkubátoru. Tímto krokem město dalo příležitost těmto malým firmám účast na zakázkách ve městě a celkově tím přispělo k jejich rozvoji.

Mezitím město také zkvalitnilo a rozšířilo nabídku o rekvalifikační kurzy.

Dřívější aktivita města v oblasti zlepšení podmínek pro podnikatele v Šumperku, měla za následek vznik nových menších firem. Tyto malé firmy pak pohledávaly po zaměstnancích, čímž se také výrazně zmenšilo procento nezaměstnanosti.

Šumperk tedy v této době zažil horší časy, avšak díky připravenosti byly vyhlídky do budoucnosti města velmi slibné.

2. scénář rozvoje - automatizace NE + návrat rodáků NE

Velké firmy v Šumperku nejdou s trendem automatizace. Modernizují však svou výrobu a podepisují s velkými firmami, které se specializují na provoz kolejních vozidel, smlouvy o nových výrobcích.

Konkrétně firma Pars nova a.s. již v minulosti uzavřela smlouvu s generálním ředitelem ČD na dodávku celkem 62 kusů vozidel Regionova. Tato smlouva byla podepsána v roce 2012 a díky ní vzniklo v Šumperské firmě přes 200 volných pracovních míst.

Po určité době dostala firma Pars nova a.s. další zakázku na výrobu motorových jednotek nového druhu. K tomuto kroku však potřebovala nové prostory, kde by se dala zprovoznit nová víceúrovňová montážní linka, včetně nezbytného technologického zázemí.

„NEAKTIVNÍ ŠUMPERK“ – vykreslena situace, kdy přetrvávají problémy s pronájmem ploch pro rozvoj, a město jen nečinně přihlíží.

Firma se snažila domluvit s městem a měla v záměru si v Šumperku pronajmout plochy pro tuto novou výrobní halu. Město však nebylo schopno nabídnout firmě takové plochy, které by jí vyhovovaly.

Firma Pars nova a.s. se tedy rozhodla k razantnímu kroku a výstavbu této haly přemístila k nedaleké Olomouci, čímž i vyřešila problém s kvalifikovanou pracovní silou, kterou pohledávala. Těchto lidí s lepším vzděláním je v Olomouci totiž více než v Šumperku.

S tímto krokem byla spojená zvýšená nezaměstnanost, jelikož spoustu lidí ze Šumperka ztratilo tímto přesunem práci.

Jelikož město Šumperk již delší dobu vyjednávalo se soukromníky o odkupu ploch pro podnikání a mělo úspěch, nabídlo firmě Pars nova a.s. k pronájmu plochy, které jsou velmi blízko hlavní výrobní hale. Firma si tyto plochy pronajala se záměrem postavit zde novou halu s víceúrovňovou montážní linkou.

K tomuto kroku však potřebovala rozšířit své řady o další pracovníky. Vzhledem k tomu že byla potřeba pouze obsluha těchto linek a zaměstnance pro technické zázemí, hledala firma zaměstnance, u kterých není potřeba zvláštní kvalifikace. Vypsala tedy volná pracovní místa a přijala nové zaměstnance.

Oproti tomu firma EPCOS s.r.o. měla svou výrobu plně automatizovanou a již delší dobu pohledávala po kvalifikované pracovní síle.

Za posledních několik let město Šumperk doufalo v přistěhování nových lidí do města, mezi kterými by mohli být lidé s lepšími pracovními schopnostmi, tedy s vyšší kvalifikací. Žádný návrat rodáků nenastal.

Technické školy jsou v posledních několika letech vyhledávaným místem pro získání kvalitnějšího vzdělání. Na tyto školy se hlásí jak muži, tak i ženy. Nejvíce takových škol se soustřeďuje v centrálních městech jako je Praha, Brno a Ostrava.

V Šumperku a jeho okolí je také technických škol nespočet, avšak jejich kvalita není nijak zvlášť na vysoké úrovni. Město Šumperk tedy vidělo příležitost v této mladé generaci a společně s většími okolními městy založilo program na zkvalitnění výuky.

Hlavním bodem tohoto programu byla vzájemná spolupráce škol a velkých firem. Firmy nabídly pro žáky několika měsíční placené stáže, kde tito studující získali potřebnou praxi.

Dalším důležitým bodem programu byl příspěvek města na zavedení novějších IT technologií v těch školách, které je ke své činnosti potřebovaly.

Mezi tím se realizovala výstavba nové haly firmy Pars nova a.s.

Do této nové haly firma přijala nové zaměstnance, mezi kterými byli i mladí lidé, kteří v nedávné době ukončili vzdělání a absolvovali v podniku stáž. Šumperk se tak pomalu stal městem s velkým počtem obyvatel zaměstnaných v lokálních podnicích. Město se přizpůsobovalo obyvatelům a pokračovalo v realizaci záměrů, které zpříjemňovaly obyvatelům život a vylepšovaly městu image.

Kvůli nedostatečným kapacitám ve školkách zde byly zřízeny nové veřejné školky. Modernizoval se zimní stadion, vytvořil se „Příměstského lesa“, kde se nachází bikrosová a fourcrossová dráha, krytá posezení v altánech s možností grilování apod.

Situace ve městě Šumperk se zlepšila. Několik lidí, kteří byli nezaměstnaní, opět našli své uplatnění díky novým pracovním místům. Tyto nabídky také nalákaly obyvatele okolních vesniček a město Šumperk si tak drží svou spádovost a kladné saldo dojížděky do města za prací až do teď.

„NEAKTIVNÍ ŠUMPERK“ – vykreslena situace, kdy by se město nepodílelo na zkvalitnění služeb, díky kterým by si tyto mladé lidi po absolvování školy a následném zaměstnání ve firmách udrželo.

Město se v té době stále soustřeďovalo hlavně na zkvalitnění vzdělání a na zlepšení podmínek pro podnikání velkých i malých firem. Zapomnělo však na velmi důležitou věc – pracovat na tom, aby si tyto mladé lidi po zaměstnání ve firmách ve městě udrželo. Mladí lidé, kteří zde sice měli dobré zázemí v podobě jisté práce, se ve městě pomalu ale jistě začínali nudit. Nebylo zde potřebné kulturní vyžití a možnosti pro trávení volného času. Po určité době, kdy si tito lidé vydělali dostatek peněz, město opustili.

Než město opět zajistilo kvalifikovanou pracovní sílu, některé firmy přesunuly své hlavní sekce do jiných měst, kde nebyl problém najít tuto cílovou skupinu lidí.

3. scénář rozvoje – automatizace ANO + návrat rodáků NE

Firmy navázaly spolupráci s městem a zaměřily se na mladé obyvatele Šumperka, kteří v té době studovali technicky zaměřené školy. Věděly totiž, že pokud nejsou schopni kvalifikovanou sílu nalákat, musí si ji ve městě udržet či podpořit její vznik.

Těmto školám byl nabídnut program, při kterém studenti měli zajištěnou praxi v některé ze Šumperských firem. Pokud se tito studenti ve firmě osvědčili a jejich prospěch ve škole byl dobrý, dostali od firmy a města nabídku. Nabídka spočívala v tom, že student po vystudování vysoké školy s daným zaměřením uplatní svůj titul právě v některé z těchto firem. Výhodou pro tohoto studenta byl nemalý příspěvek na výlohy spojené se studiem a zaručené pracovní místo po vystudování vysoké školy.

Na základě praxí a studijních prospěchů byli vybráni studenti, kteří s firmami a městem podepsali smlouvu, která je zavazovala ke spolupráci.

Tímto krokem tedy firmy měly zajištěnou kvalifikovanou pracovní sílu. Zůstával zde však problém, který se týkal zaměstnanců, kteří nemuseli mít vyšší vzdělání, avšak museli mít určité schopnosti a znalosti. Tyto zaměstnance firmy také pohledávaly.

„NEAKTIVNÍ ŠUMPERK“ – vykreslena situace, kdy se město Šumperk nesnaží vyjít vstříc firmám a nespolupracuje s nimi.

Již delší dobu ve městě Šumperk vážla komunikace mezi vedením města a místními firmami. Firmy si stěžovaly, že jim Šumperk nevychází vstříc s novými plochami pro podnikání. Město se bránilo tím, že plochy, které vlastní, firmy odmítají z důvodu potřeby nákladného zasíťování.

Město Šumperk se tedy hlavně zaměřovalo na problém nezaměstnanosti, která pomalu stoupala s faktorem automatizace. Firmy na druhou stranu stále řešily problém s kvalifikovanou pracovní silou. Automatizace a nedostatek kvalifikované síly vyústily v to, že se firmy rozhodly své hlavní sekce přestěhovat do měst, kde tato kvalifikovaná pracovní síla je a kde také není problém s pronájmem lukrativních ploch pro podnikání. V Šumperku si ponechaly své výroby, ve kterých nechaly pouze ty zaměstnance, kteří se starali o chod těchto hal a o roboty, kteří postupně nahradili veškerý lidský faktor práce.

Tímto krokem se ještě více zvýšila nezaměstnanost ve městě. V Šumperku s rostoucí nezaměstnaností přibývala místa, kde se shromažďovali sociálně slabí lidé. Kriminalita zde rostla a zaměstnaní lidé zde přestávali být spokojeni. V Šumperku se opět zvýšil odliv obyvatel a lidé opouštěli město s vidinou zaměstnání někde jinde. S úbytkem obyvatel padly i některé firmy, které se specializovaly na služby pro obyvatele. Situace pro město byla velmi nepříznivá. Trvalo dlouho, než opět Šumperk navázal komunikaci s jinými firmami a vytvořil pro ně dobré podmínky pro podnikání.

Město reagovalo na tento problém tak, že zřídilo několik rekvalifikačních kurzů. Na základě domluvy s firmami, které měly z tohoto kroku také budoucí užitek, zrealizovalo speciální kurzy. Tyto kurzy probíhaly přímo v Šumperských firmách. Podniky si tudíž touto cestou své zaměstnance vyškolily a pod podmínkou úspěšného absolvování tohoto speciálního kurzu bylo uchazečům přislíbeno stálé pracovní místo v některé ze Šumperských firem.

Do podniků v Šumperku tedy po nějaké době přibyli noví zaměstnanci z těchto kurzů.

Po určité době do města Šumperk přišel trend automatizovat výrobu. Některé firmy měly výrobu již z části nebo plně automatizovanou, a proto spíše přemýšlely o rozšíření výroby jen o několik robotických strojů.

Firmy si totiž uvědomovaly rizika, která jsou s automatizací spojená. Pokud by se radikální změna výroby neosvědčila a oni by při zavedení automatizace propustily většinu zaměstnanců, navracení se zpět do situace před robotizací by bylo poměrně náročné. Firmy by svým hromadným propuštěním ztratily důvěru těchto lidí a poté by je těžko lákaly do firmy zpět.

Rozhodly se tedy pouze pro částečnou automatizaci. Využily volných ploch pro podnikání nebo opuštěných starých hal k pronájmu a zavedly zde automatizovanou část výroby. Tento krok byl i velmi přínosný pro jiné podniky ve městě. V Šumperku a

jeho okolí je spousta firem, které se zaměřují na stavitelství a montáž, toho využily velké podniky, které měly v záměru stavět a opravovat nové haly a těmto menším firmám zadaly své zakázky.

Město reagovalo na tohle rozrůstání firem pozitivně a zřídilo zde podnikatelský inkubátor, čímž dalo šanci menším podnikatelům zde začít se svými malými firmami podnikat. S podnikatelským inkubátorem v Šumperku přibyla i nová pracovní místa, což v době automatizace a s tím spojením zvyšováním nezaměstnanosti byl velmi pozitivní krok dopředu.

Po vystavění nových hal zde umístili firmy své nové robotické stroje. V Šumperku se tak snížila míra nezaměstnanosti, jelikož nové haly a výrobní musel obsluhovat nový personál. Bylo zde potřeba několik nových zaměstnanců. Od provozních a techniků až po uklízečky.

Město tedy začalo vzkvétat, a to díky průmyslu, který byl již v historii pro město velmi klíčovým. Menší firmy, které využily nového prostoru podnikatelského inkubátoru, se také pokusily navázat spolupráci se správou města a navrhly takové rekvalifikační kurzy, které by jim pomohly najít své zaměstnance. Velmi se tedy utužovala spolupráce mezi městem a místními podniky, což přispělo obecně k lepším podmínkám pro podnikání.

Šumperk také těžil z pronájmu nebo odkoupení několika průmyslových ploch. Získané peníze pak využil na realizaci jiných záměrů, zejména rekonstrukcí jednotlivých částí sídlišť.

Pomalá automatizace v Šumperku nebyla tedy pro město nijak zvlášť negativní.

Po navrácení studentů z vysokých škol, se kterými byly uzavřeny smlouvy o spolupráci, firmy konečně dostaly svou kvalifikovanou pracovní sílu po které tak dlouho pohledávaly.

4. scénář rozvoje - automatizace NE + návrat rodáků ANO

Šumperk se donedávna potýkal s problémem, že ve městě chybí kvalifikovaná pracovní síla. Firmy mají velmi produktivní výrobu, avšak chybí zde pokrok, ke kterému by právě potřebovaly zaměstnance s lepší kvalifikací a vzdělaností.

Ve světě se šířil nový trend automatizace výroby, avšak Šumperské firmy se do tohoto razantního kroku nepustily a vsadily na svou stabilizovanou výrobu, kterou zajišťovali pracovníci zaměstnanci. Musely ovšem držet krok s firmami, které svou výrobu robotizovaly.

Aby mohly firmám konkurovat, musely svým výrobkům dát určitou přidanou hodnotu za stejnou cenu, snížit cenu výrobku, zajistit vyšší jakost či celkově modernizovat výrobek.

Tou dobou se do města navrátila spousta lidí. Jednou ze skupin byli lidé, kteří se do Šumperka navrátili z nouze. Tito lidé museli velká města opustit, jelikož se zde zvyšovaly nároky na živobytí. Vzhledem k postupnému zdražení všech položek nutných k přežívání, se byli nuceni navrátit zpět ke svým rodinám v Šumperku. Zde si poté snažili najít práci.

Druhou skupinou byli lidé v pozdějším důchodovém věku. Vzhledem k tomu, že město na tom bylo velmi dobře, co se týče zdravotních a sociálních služeb, bylo pro tuto skupinu lidí dobrým městem na dožití.

Mezi lidmi v důchodovém věku se však našli tací, kteří měli bohaté pracovní zkušenosti, a i když se již plně nezapojovali do pracovního procesu, byli stále velmi aktivní a tvůrčí. Tito lidé zde našli své uplatnění a zapojili se tak například do programů spojených se snížením nezaměstnanosti ve městě, či do programů firem na zkvalitnění a modernizaci svých výrobků.

Návrat rodáků zapříčinil náhlý vzrůst počtu nezaměstnaných ve městě a celkový nárůst počtu obyvatel.

Příchodem první skupiny lidí a navýšením obyvatel Šumperka, kteří se nemohli, nebo odmítli zařadit do pracovního systému, zde vzniklo několik sociálně odloučených skupin. Tyto skupiny po určité době začaly dělat problémy a město se potýkalo se zvýšenou kriminalitou.

„NEAKTIVNÍ ŠUMPERK“ – Město se sice podílí na vývoji města, avšak ignoruje fakt, že průmysl byl vždy hlavním znakem stabilní ekonomiky. Město nespolupracuje se zdejšími firmami.

Lidi v důchodovém věku, se také velmi silně podíleli na budoucím vývoji města. Stává se zvykem, že tito lidé tíhnou spíše k politickým stranám, které slibují občanům hlavně určité sociální jistoty.

V Šumperku již delší dobu byla hlavní strana Nezávislá volba. V několika posledních letech se zde začala prosazovat konkurující strana - Šedá síla. Tato politická strana byla ve svém programu velmi zaměřena na otázky, týkající se sociálních stránek města. Skupina, na kterou se tato strana zaměřovala, byli lidé v pozdním věku a lidé sociálně slabší.

Problémem bylo, že volební strana měla úplně jiné záměry než strana Nezávislá volba. Zatímco cílem Nezávislé volby bylo Šumperk vést k rozkvětu ve strojírenském průmyslu a podporovat podniky a nové rozvojové projekty, cílem Šedé síly bylo průmysl ve městě utlumit a zaměřit se spíše na lokaci problémových částí města a vyřešení těchto sociálně odloučených míst.

Přistěhování starších lidí a sociálně slabších způsobilo, že při volbách zvítězila strana Šedá síla. Cíle, které si stanovila Nezávislá volba, byly zcela změněny a na Šumperk se začal aplikovat nový volební plán.

Započaté projekty stranou Nezávislá volba byly dokončeny, avšak další rozvoj v oblasti průmyslu se v Šumperku zastavil. Mezi Šedou silou a největšími podniky ve městě se situace pomalu vyostřovala. Problémem také bylo, že se firmy stále potýkaly s nedostatkem kvalifikované pracovní síly, která by mohla přispět k určitému postupu, či modernizaci výroby. Kvůli rozepřím a nedostatku potřebné pracovní síly se rozhodly pro radikální změnu a přestěhovaly své hlavní sekce do jiných měst, kde tato kvalifikovaná pracovní síla byla k dispozici. Tento krok způsobil velký nárůst počtu nezaměstnaných a další rozepře mezi městskou správou a menšími firmami, které na základě přesunutí velkých firem ztratily subdodávky a většinu svých zakázek.

Vzhledem k tomu, že se Šumperk, respektive nová politická strana Šedá síla, zaměřil na projekty pro sociálně slabé a neřešil problém s nezaměstnaností, která se rapidně

navýšila přesunutím několik významných firem, vznikly zde sociálně odloučené skupiny lidí. Programy na pomoc sociálně slabým byly pro město prospěšné, avšak po určité době se spíše staly pro Šumperk negativem. Tito lidé si zvykli na to, že se o ně město stará a snaží se jim vyjít vstříc.

Nastala zde tedy situace, že ve městě byli lidé zaměstnaní, nezaměstnaní, v důchodovém věku a sociálně slabí, kteří byli spokojeni tak, jak si doposud žili a neměli potřebu na svém stylu života nic měnit. Situace se vyhrotila až natolik že město opět začalo ztrácet své obyvatele a odliv nebyl už jen v řadách mladé generace, ale u všech věkových skupin. Velkým negativem byly také opuštěné průmyslové areály, kde se nyní shromažďovali problémové skupiny lidí.

Město na tento příchod lidí reagovalo a započalo projekty na podporu nezaměstnaných, sociálně slabších a lidí v důchodovém věku. Vznikla zde dvě nová centra, ve kterých se konaly semináře a přednášky například o možnostech zařazení se zpět do pracovního systému. V těchto centrech také město financovalo kurzy, ve kterých se tato cílová skupina lidí podílela na projektech, které byly prospěšné pro město. Příkladem může být například kreativní kurz, kde tito lidé vlastnoručně vyráběli mobiliář, který byl poté použit v městských parcích.

Dalším plusem pro město bylo přistěhování několika aktivních lidí v důchodovém věku. Díky podpoře města zde vzniklo i několik spolků, které tito lidé vedli. Měli možnost tedy využít svůj volný čas a tímto malým podnikáním si i finančně přilepšit. Příkladem může být spolek „Za krásami Polska“, který několikrát v měsíci pořádal buď autobusové zájezdy do Polska pro důchodce, nebo společné výlety s programem po nově vzniklé cyklistické cestě směrem na Polsko. Další ze spolků lidí v důchodovém věku spolupracoval s lidmi ve finanční tísní a zaměstnával je. Jejich prací byly například posezónní úklidy zahrad.

Dalším krokem na podporu těchto lidí byly veřejně prospěšné práce. Na tyto práce byli přijímáni sociálně slabší lidé a odměnou pro ně byly například slevové kupóny, či vstupenky na kulturní akce, pořádané městem.

Několik těchto aktivních důchodců se zapojilo do místních firem. Mezi těmito lidmi byli také kvalifikovaní jedinci, takže svými znalostmi přispěli firmám při modernizaci apod. Město se tedy pomalu začalo soustředit i na jiná odvětví, než jen na průmysl. Díky novým spolkům a spolupráci s Polskem se zde rozvíjel turismus a kultura. Šumperk také pořádal častěji kulturní akce a soustředil na kvalitu služeb pro tyto starší lidi, čímž do města lákal nové.

Výsledky

Při utváření těchto čtyř scénářů jsem musela pracovat s fakty, které jsou mi již známé z vypracovaných analýz a s domněnkami o tom, jak hybné síly budou působit na město a jeho strukturu.

Na základě vypracovaných scénářů lze říci, že pokud si město přeje a doufá v návrat rodáků, mělo by pro to něco udělat. Tento klíčový faktor jsem si také vybrala, protože se o něj strategický plán města Šumperk velmi opírá.

Nyní je město v takové situaci, že akutně potřebuje kvalifikovanou pracovní sílu a neustále doufá, že návrat rodáků tento problém vyřeší. Dle mého názoru by se mělo spíše zaměřit na odliv těchto lidí, respektive na to, jak tomuto odlivu zabránit. Příkladem může být zkvalitnění středního vzdělání v oborech, které tuto pracovní sílu pohledávají, či zřízení několika dalších rekvalifikačních nebo jiných kurzů. Z těchto kroků také vyplývá nutné posílení spolupráce města a zdejších firem, což by mohlo vést ke snížení nezaměstnanosti. Firmám se bude dařit, pokud jim město utvoří dobré podmínky pro podnikání. Příkladem můžou být zvýhodněné mikro půjčky pro začínající podnikatele, či vytvoření podnikatelského inkubátoru.

Ze scénářů, ve kterých se uvažuje o návratu rodáků, také vyplývá, že by se město mělo zaměřit na oblasti, které by mohlo zkvalitnit, aby tak tyto kvalifikované lidi nalákalo zpět. Hlavně tedy na oblast bydlení, kultury, školství a podnikání.

Co se týče automatizace, ta v Šumperku nastane v každém případě. Některé firmy jsou již z části automatizované a je jen otázkou času, kdy svou výrobu plně zautomatizují.

V Šumperku je problém s nezaměstnaností. V případě automatizace se tento problém ještě prohloubí. Již nyní by tedy mělo město realizovat určité kroky, které tento problém budou řešit, ať už automatizace nastane nebo ne.

Dle mého názoru by město mělo i v tomto případě spolupracovat s firmami (například pronajmutím několika ploch pro rozvoj těchto firem, či zřízením několika kurzů, ať už rekvalifikačních nebo jiných).

Dalším způsobem, jak předejít problémům s nezaměstnaností, je dle mého názoru například zřízení poradenského centra pro tyto lidi. Dále by město mělo poskytnout místo, kde by se tito lidé mohli shromažďovat na různých přednáškách a seminářích.

Je tedy zjevné, že město by mělo vynaložit úsilí na zlepšení vzdělání v oblasti průmyslu, který je zde na vysoké úrovni a hlavně se snažit o vytvoření takových podmínek, díky kterým by si vzdělané lidi udrželo. Dále je potřeba podniknout kroky, kterými by nalákaly do města podnikatele, či kvalifikovanou pracovní sílu. Do budoucna je také více než nutné počítat s faktorem automatizace a řádně se připravit na dopady této změny.

VII. DISKUZE

Scénáře rozvoje jsou často podkladem pro tvorbu Strategických plánů měst a obcí. Důležitou hrozbou, která hraje velkou roli v budoucnosti města Šumperk, je možnost dalšího odchodu obyvatel. Na tento stav by se město mělo důkladně připravit a již nyní podniknout opatření, která by tomuto odchodu zabránila.

Vypracované scénáře rozvoje poukázaly i na důležitá fakta, například jaké skupiny lidí se do tohoto města nejspíše budou vracet. Díky tomuto zjištění město nyní může podniknout takové kroky, aby co nejvíce z tohoto návratu rodáků vytěžilo.

Na konci mé práce jsem mohla výsledky porovnat s již vypracovaným strategickým plánem města.

Pro strategický plán města Šumperk nebyly vypracovány scénáře rozvoje. Avšak ve výsledku mé práce jsem došla k velmi podobným závěrům.

Strategický plán se v první řadě zaměřuje na podporu podnikání a vznik nových pracovních příležitostí ve městě, což byl i faktor, se kterým jsem pracovala velmi často ve svých scénářích rozvoje. Tento faktor byl ve strategii vyznačen jako Priorita číslo 1.

Prioritou číslo 2. je sociální prostředí a lidské zdroje. Zde se snaží strategický plán o zkvalitnění služeb, čímž by zatraktivnilo město pro nové podnikání, i návrat rodáků. I touto problematikou jsem se ve scénářích zabývala a snažila jsem se zkvalitnit oblasti města, což by obecně přispělo k přilákání nového podnikání, či návratu těchto rodáků.

Možný návrat rodáků je však ovlivněn několika faktory. Město bude mít totiž jiný vývoj, pokud se zpět navrátí mladí a podnikaví lidé, než například lidé starší, či sociálně slabí. Aktuální situace ve městě také velmi ovlivňuje to, jací lidé se do města budou vracet, což je dle mého názoru taky velmi podstatná věc. Město by se tedy mělo soustředit na zkvalitnění takových oblastí, které budou atraktivní pro cílové skupiny lidí (kvalifikovaní, mladí).

Dále jsem se zaměřila na trend automatizace. Trend automatizace může být ovlivněn různými faktory. Tyto faktory jsou například velikost podniku, který má v záměru automatizovat, aktuální situace ekonomiky apod. Samotní roboti nejsou levnou záležitostí a proto je jen málo firem, které si tento pokrok ve výrobě mohou dovolit.

Ve strategickém plánu města Šumperk jsem se s faktorem automatizace nesetkala. Dle mého názoru by město mělo v budoucnu počítat s možnou robotizací a připravit se na již nyní na její dopady. Šumperk je průmyslovým městem, tudíž tento faktor zde bude hrát velmi důležitou roli.

Spolu s trendem robotizace je hrozbou také přesun velkých firem mimo město Šumperk. Přesun se může týkat celé firmy nebo jen určitých sekcí. Pokud město nezajistí kvalifikovanou pracovní sílu je možné, že k tomuto kroku dojde. Vzhledem k tomu, že v okolí nedalekého města Olomouc je tato kvalifikovaná pracovní síla a také volné plochy pro podnikání, je velmi pravděpodobné, že přesun by byl právě do okolí tohoto města. (Odbor strategického rozvoje, územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu Olomouckého kraje, 2015)

Šumperk se nazývá bránou Jeseníků, tudíž by zde měl hrát i určitou roli turismus. Ten prozatím ve městě není nijak rozšířen. Ve strategickém plánu město s turismem však do budoucna velmi počítá a již nyní se nabízí příležitosti, které by mohly vést k podpoře tohoto odvětví.

Jednou z nich je například Dark Tourism – temné cestování na místa katastrof a neštěstí. Město Šumperk disponuje několika takovými místy, které mají dle mého názoru velký potenciál k tomu, nalákat do Šumperka zvědavé cestovatele.

Scénáře rozvoje jsou z mého hlediska velmi dobrým podkladem pro samotné strategické plány a mohou poukázat na možné hrozby či příležitosti, které lze opomenout při zkoumání tematických analýz současného stavu daného města. Je tedy nezbytné více propojit strategické plánování a samotnou problematiku scénářů.

VIII. ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo prozkoumat možné budoucnosti města Šumperk a formulovat doporučení pro jeho plánování.

Pomocí literární rešerše a tematických analýz byly zjištěny hybné síly, které by mohly mít vliv na město Šumperk. Vývoj města popsany ve vypracovaných scénářích, který je těmito hybnými silami ovlivněn, navazuje na aktuální stav města Šumperk. V mém případě se jedná o automatizaci a návrat rodáků.

Faktory, které byly spojené s klíčovým faktorem automatizace, byly zvýšená nezaměstnanost, nedostatek kvalifikované pracovní síly a problém spojený s pronájmem ploch pro podnikání. V případě návratu rodáku byly tyto faktory hlavně nedostatečná kapacita ve veřejných školkách či nutnost zkvalitnění některých oblastí pro život ve městě.

Samotné město se také podílí na budoucnosti a je proto nutné, aby se zapojovalo do řešení problémů, se kterými se potýkají zdejší firmy, a spolupracovalo na projektech, které budou přispívat ke zlepšení situace v oblasti podnikání.

Ve výsledcích práce jsou rozšířeny úvahy o jednotlivých dopadech hrozeb či příležitostí na město a díky těmto úvahám lze v budoucnu minimalizovat překvapení ať pozitivní, či negativní, což byl taky jeden z hlavních cílů práce.

Na práci by mohlo navázat vypracování nového strategického plánu pro město Šumperk a výsledky by mohly sloužit při jeho aktualizaci. Tato práce může být inspirací pro jiná města, která jsou charakteristická pro průmysl, odliv lidí a například zvýšenou nezaměstnanost.

IX. PŘEHLED LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ

Anonym, nedatováno: Místopisný průvodce po České republice – Šumperk – současnost obce a občanská vybavenost. Online: http://www.mistopisy.cz/soucasnost_sumperk_4990.html, cit. 16. 02. 2016.

Azzani A., 2014: Územně analytické podklady města Šumperk. Online: <http://www.sumperk.cz/filemanager/files/file.php?file=141019>, staženo: 10. 11. 2015.

Balabán M., Ludvík J., Stejskal L., 2012: Trendy, rizika a scénáře bezpečnostního vývoje ve světě, Evropě a ČR – dopady na bezpečnostní politiku a bezpečnostní systém ČR. Online: http://sbp.fsv.cuni.cz/SBP-254-version1-xwp_20.pdf, staženo: 12. 11. 2015.

Bartoš M., 2015: Prognózy a scénáře možného vývoje. Online: <http://docplayer.cz/9047660-Prognozy-a-scenare-mozneho-vyvoje.html>, cit. 08. 10. 2015.

Bičan a kol., 2011: Strategický plán rozvoje města do roku 2020. město Uherské Hradiště, Uherské Hradiště.

Bičík I., Perlín R., 2006: Strategický plán mikroregionu. Středočeský kraj – Krajský úřad, Praha.

Bučková M., nedatováno: Čarodějnické procesy na Šumpersku. Online: <http://www.infosumperk.cz/dr-cs/povesti-regionu-a-carodejnicke-procesy/sumpersko/carodejnicke-procesy-na-sumpersku.html>, cit. 16.12.23015.

Český statistický úřad, 2016: Veřejná databáze- Vybrané údaje za obec Šumperk. Online: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__523704#, cit. 15. 11. 2015.

EPCOS s.r.o., Šumperk, nedatováno: Oficiální internetové stránky firmy. Online: www.utb.cz/file/45555_1_1/, cit. 16. 01. 2016.

Frič P., Veselý A., 2010: Riziková budoucnost: Devět scénářů vývoje české společnosti. Matfyzpress, Praha.

Glos J., Petrová A., 2015: Portál ÚSES. Online: <http://www.uses.cz/>, cit. 10. 11. 2015.

Godet M., 2006: Creating Futures Scenario Planning as a Strategic Management Tool. ECONOMICA, France, Online: <http://www.lapropective.fr/dyn/anglais/ouvrages/creatingfutures2006.pdf>, staženo: 05. 12. 2015.

Grebeníček P., Hájek O., 2013: K tématu strategického plánování regionálního rozvoje. Urbanismus a územní rozvoj – ročník XVI – číslo 4/2013: 26.

INSTITUT KOMUNITNÍHO ROZVOJE, nedatováno: Strategické plánování- Jak zpracovat strategický plán organizace. Online: <http://www.edukana.cz/uploads/strategicke%20planovani%20uprDD%20s%20CS%20logo.pdf>, staženo: 21. 10. 2015.

Haskoning DHV Czech Republic, spol. s r.o., 2014: Strategie rozvoje pro město Šumperk 2014 – 2020. Online: www.sumperk.cz/filemanager/files/file.php?file=130564, staženo: 03. 09. 2015.

Haskoning DHV Czech Republic, spol. s r.o., 2014: Strategický plán města Šumperk, Analytický profil města. Online: www.sumperk.cz/filemanager/files/file.php?file=128860, staženo: 08. 09. 2015.

Jacobsová J., 1975: Smrt a život Amerických velkoměst. ODEON, Praha.

Jramarová H., 2009: Šumperk. Paseka, Praha – Litomyšl.

Jonášek M., 2015: Čtyři nejdůležitější ekonomické trendy, o kterých se však běžně z médií bohužel nedozvíte. Online: <http://investportal.cz/puvod-dnesnich-ekonomickych-problemu>, cit. 16. 03. 2016.

KNESL+KYNČL s.r.o., 2011: Odůvodnění územního plánu města Šumperk. Online: <http://www.sumperk.cz/filemanager/files/file.php?file=53499>, staženo: 08. 09. 2015.

Kofroň J., 2015: Zpátky do budoucnosti: Kontrafaktuály a scénáře v bezpečnostním výzkumu plánování. Online: <http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/zpatky-do-budoucnosti-kontrafaktualy-a-scenare-v-bezpecnostnim-vyzkumu-planovani>, cit. 08. 09. 2015.

Krajský úřad Olomouckého kraje, 2011: Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje, právní stav po Aktualizaci č. 1. Odbor strategického rozvoje, Olomouc.

Kubová H., 2015: Stavba městského skateparku. Šumperský a Jesenický deník.cz, Online: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/sumperk-otevre-skatepark-jeden-z-nejvetsich-v-zemi-20151021.html, cit. 02. 02. 2016.

Lynch K., 2004: Obraz města. Bova Polygon, Praha.

Maier a kol., 2012: Udržitelný rozvoj území. Grada Publishing, a.s, Praha.

Malík K., 2009: Ostrava-magnet regionu. OF 1/2009: 2.

Mertl J., Schneider J., 2006: Příručka po tvorbu scénářů a výhledů životního prostředí. CENIA, Praha.

Ministerstvo pro místní rozvoj, 2015: Politika územního rozvoje České republiky, ve znění Aktualizace č. 1. Ústav územního rozvoje, Praha, Brno.

Mitzner D., Reger G., 2004: Scenario Approaches – History, Differences, Advantages and Disadvantages. EU-US SEMINAR: New technology foresight, forecasting & assessment methods - Seville.

Městský úřad Šumperk, 2008: Školství. Online: <http://www.sumperk.cz/cs/obcan/skolstvi/>., cit: 16. 03. 2016.

Městský úřad Šumperk, 2016: Rozpočet města. Online: <http://www.sumperk.cz/cs/sprava-mesta/rozpocet-mesta.html>, cit. 12. 01. 2016.

MO ČSSD Šumperk, nedatováno: Volební program ČSSD Šumperk. Online: <http://olomoucko.cssd.cz/s117107/s2632/s117119/s117120/a447007.html>, cit. 16. 02. 2016.

Němejc J., 2016: Některé otázky a problémy automatizace strojírenské výroby. Online: http://automa.cz/index.php?id_document=28543, cit. 20. 03. 2016.

Odbor strategického rozvoje, územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu Olomouckého kraje, 2015: Volné podnikatelské nemovitosti v Olomouckém kraji. Online: <https://www.kr-olomoucky.cz/download.html?id=31295>, cit. 03. 04. 2016.

Odstrčilová P., 2014: Diplomová práce – Trh práce v okrese Šumperk: hodnocení situace pomocí regionálně geografické analýzy. Nepublikováno, dep.: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta.

Pars nova a.s., nedatováno: Oficiální internetové stránky firmy. Online: <http://www.parsnova.cz/>, cit. 16. 01. 2016.

Potůček M., Veselý A., 2011: Klíčová ohrožení a příležitosti rozvoje České republiky do roku 2025. Univerzita Karlova v Praze, Praha.

PŮČEK M., KOPPITZ D., 2012: Strategické plánování a řízení pro města, obce a regiony. NSZM ČR, Praha.

Sardar Z., Sweeney J., 2015: The Three Tomorrows of Postnormal Times. FUTURES 75 (2016): 13.

Schwartz P., 1996: The Art of the Long View: Planning for the Future in an Uncertain World. Crown Bussines, Danvers.

Šindelářová L., 2008: Dark Tourism - temné cestování na místa katastrof a neštěstí. Online: <http://www.cestovatel.cz/clanky/dark-tourism-temne-cestovani-na-mista-katastrof-a-nestesti/>, cit. 16. 03. 2016.

Šindelářová L., 2008: Youth Travel - mladí cestovatelé. Online: <http://www.cestovatel.cz/clanky/youth-travel-mladi-cestovatele/>, cit. 16. 03. 2016.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním úřadu, v platném znění.

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek číslo 1. – Schéma napojení města na železniční síť, zdroj: Odůvodnění územního plánu města Šumperk. Online: <http://www.sumperk.cz/filemanager/files/file.php?file=53499>, staženo: 08. 09. 2015.

Obrázek číslo 2. – Schéma napojení města na silniční síť, zdroj: Odůvodnění územního plánu města Šumperk. Online: <http://www.sumperk.cz/filemanager/files/file.php?file=53499>, staženo: 08. 09. 2015.

Obrázek číslo 3. – Vývoj počtu obyvatel, zdroj: Český statistický úřad – veřejná databáze – vše o území, vlastní zpracování.

Obrázek číslo 4. – Narození a zemřelí, zdroj data: Český statistický úřad – veřejná databáze – vše o území, vlastní zpracování.

Obrázek číslo 5. - Podíl průměrného populačního ročníku v kategorii na celkový počet obyvatel v Šumperku (strom života), zdroj data: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

Obrázek číslo 7. – Podíl průměrného populačního ročníku v kategorii na celkový počet obyvatel v ČR (strom života), zdroj data: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

Obrázek číslo 6. – Podíl průměrného populačního ročníku v kategorii na celkový počet obyvatel v ORP Šumperk (strom života), zdroj data: Český statistický úřad, vlastní zpracování.

Obrázek číslo 8., obrázek číslo 9., obrázek číslo 10. - Věkové složení obyvatelstva Šumperk dle určitého roku, zdroj data: Český statistický úřad – veřejná databáze – vše o území, vlastní zpracování.

Obrázek číslo 11. – Struktura obyvatelstva dle vzdělání v Šumperku, zdroj data: Český statistický úřad – veřejná databáze – vše o území, vlastní zpracování.

Obrázek číslo 12. – Struktura obyvatelstva dle vzdělání v ČR, zdroj data: Český statistický úřad – veřejná databáze – vše o území, vlastní zpracování.

Obrázek číslo 13. – Intenzita vyjíždkových proudů z obcí do města Šumperk, zdroj: Haskoning DHV Czech Republic, spol. s r.o, Strategie rozvoje pro město Šumperk 2014 – 2020. Online: www.sumperk.cz/filemanager/files/file.php?file=130564, staženo: 03. 09. 2015.

Obrázek číslo 14. – Vývoj míry nezaměstnanosti ve městě Šumperk a Chrudim v letech 2000-2015, zdroj data: Český statistický úřad – veřejná databáze – vše o území, vlastní zpracování.

Obrázek číslo 15. – Daňové příjmy v Šumperku v letech 2011-2015, zdroj data: veřejně přístupné rozpočty města Šumperk. Online: <http://www.sumperk.cz/cs/sprava-mesta/rozpocet-mesta.html>, cit. 12. 01. 2016 vlastní zpracování.

Obrázek číslo 16. – Nedaňové příjmy v Šumperku v letech 2011-2015, zdroj data: veřejně přístupné rozpočty města Šumperk. Online: <http://www.sumperk.cz/cs/sprava-mesta/rozpocet-mesta.html>, cit. 12. 01. 2016 vlastní zpracování.

Obrázek číslo 17. – Celkové příjmy v Šumperku v letech 2011-2015, zdroj data: veřejně přístupné rozpočty města Šumperk. Online: <http://www.sumperk.cz/cs/sprava-mesta/rozpocet-mesta.html>, cit. 12. 01. 2016 vlastní zpracování.

Obrázek číslo 18. – Celkové výdaje v Šumperku v letech 2011-2015, zdroj data: veřejně přístupné rozpočty města Šumperk. Online: <http://www.sumperk.cz/cs/sprava-mesta/rozpocet-mesta.html>, cit. 12. 01. 2016 vlastní zpracování.

Obrázek číslo 19. – Průmyslové rozvojové plochy, zdroj: Haskoning DHV Czech Republic, spol. s r.o, Strategie rozvoje pro město Šumperk 2014 – 2020. Online: www.sumperk.cz/filemanager/files/file.php?file=130564, staženo: 03. 09. 2015.

Obrázek číslo 20. – Politická analýza, zdroj data: Český statistický úřad – aktuální zastupitelstva obcí – výsledky voleb dle obce Šumperk, vlastní zpracování.

Obrázek číslo 21. – Sanatorium Šumperk, zdroj: www.m-gallery.cz.

Tabulka číslo 1. – Vývoj počtu ekonomických subjektů, zdroj: Haskoning DHV Czech Republic, spol. s r.o, Strategie rozvoje pro město Šumperk 2014 – 2020. Online: www.sumperk.cz/filemanager/files/file.php?file=130564, staženo: 03. 09. 2015.